

den kæmpe pengetank. Det er jo ikke penge, der bliver udbetalt her og nu. Nej, det er en ekstra skat, som bliver betalt af erhvervslivet, af dem, der arbejder, af dem, der er arbejdsløse, af alle dem, der er på overførselsindkomst. Det er altså en ekstra skat, man ønsker, for at pengene skal komme ind i en tank, hvorfra man så kan investere ganske glimrende i erhvervslivet og derigennem overtage kontrollen!

Jeg garanterer for, at ministeren ikke har tænkt sig særlig godt om, eller også, og det er næsten det værste – man kan jo næsten se det på hendes ansigtsudtryk for øjeblikket – *har* hun tænkt sig om. Hun ved godt, hvad det er, hun gør, og det gør det næsten endnu værre.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg er godt klar over, at vi har mange andre sager på dagsordenen, men når jeg alligevel beder om ordet, er det, fordi jeg faktisk mener, at det er ret væsentligt.

Jeg vil gerne takke ministeren for hendes seneste svar. Ikke på grund af indholdet – det bekymrer mig meget, at ministeren erkender, at lovforslaget indebærer et brud på det årelange princip om, at det er arbejdsmarkedets parter, der fastsætter størrelsen af ATP-indbetalingerne – men fordi det trods alt er befordrende for diskussionen både her og senere i udvalget og under forhandlingerne, at vi taler om nogenlunde det samme.

Jeg vil også bede ministeren om at forholde sig til det, som Arbejdsmarkedspensionsudvalget jo fastslog som en afgørende forudsætning for, at man overhovedet skulle have nogen glæde af arbejdsmarkedspensionerne, nemlig at pensionsindbetalingerne skulle træde i stedet for et forbrug her og nu. Hvad mener ministeren om det princip? Mener ministeren, at det er vigtigt, at vi også i fremtiden forfølger det princip? Eller er der kommet nogle helt nye nationaløkonomiske vurderinger, som gør, at vi nu kan se stort på det? Jeg tvivler på det. Det er altså det, der er det helt afgørende for mig i denne sag. Jeg synes, at det er vigtigt, at ministeren forholder sig til det. For ellers risikerer vi at stikke folk blå i øjnene, når det drejer sig om disse pensionsindbetalinger. De får ikke det ud i den anden ende, som de har indbetalt.

Jeg vil endnu en gang bede ministeren om at forholde sig til dette forslag, som favoriserer folk, der har været ledige halvdelen af deres arbejdsliv, på bekostning af dem, der har arbej-

det hele arbejdslivet. Er det virkelig meningen, at det er konsekvensen?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 14: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. (Forstærket ungdomsindsats, fremrykning af delperioden 2 (aktivperioden), overgangsydelse m.v.).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 4/10 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ole Vagn Christensen (S):

Gør din pligt, kræv din ret! Det står der på mange socialdemokratiske faner. Med det forslag til ændring, regeringen har lagt frem her, er der ingen tvivl om at medlemmer af en a-kasse får mulighed for at gøre deres pligt i den nye tid, som er en opgangsperiode. Men det gør jo heller ikke noget, når vi ved, at det drejer sig om at bekæmpe langtidsløsheden og få den erstattet med beskæftigelse. Det gælder unge uden uddannelse, og det gælder unge uden egentlig erhvervstilknytning.

I Socialdemokratiet er vi derfor godt tilfredse med, at unge uden uddannelse nu skal have et reelt tilbud om uddannelse i mindst 18 måneder. I Socialdemokratiet er vi også godt tilfredse med, at unge, som ikke har haft mindst 24 måneders arbejde inden for de sidste 36 måne-

der, skal have et tilbud om uddannelse eller jobtræning. Vi hilser også med tilfredshed, at der skal udarbejdes relevante handlingsplaner, for vi ved jo godt, hvad det er for en gruppe, vi beskæftiger os med, vi ved jo godt, at det er en gruppe, som har forskellige behov, og som derfor også har behov for, at der gøres forskellige indsatser; men vi er også helt enige i, at det ikke bør være sådan, at indsatsen for den enkelte kommer til at betyde, at man ikke kan afvige fra den, hvis der skulle være et konkret behov for ordinær beskæftigelse. Og vi må forstå det sådan, at når man har ønsket at få det instrument indbygget, må det ses ud fra, at man også ønsker at give folk ordinær beskæftigelse i mindst 26 uger.

I Socialdemokratiet er vi også godt tilfredse med, at ledighedsperioden vil blive forlænget i indfasningsperioden, hvis vi ikke er i stand til at tilbyde eller fremskaffe de relevante uddannelses tilbud eller jobtræningstilbud.

Når det drejer sig om de 25-50-årige, er vi i Socialdemokratiet enige i regeringens intentioner om at fremrykke tilbudene om aktivering. Der er ingen socialdemokrat, der kan have noget imod, at vi aktivt forebygger arbejdsløshed via et uddannelsesløft eller en erhvervstilknævn. Allerbedst ville det selvfølgelig være – lad det være sagt med det samme – hvis der både hos de beskæftigede rundt omkring på arbejdspladserne og i virksomhederne også var en folkelig forståelse for, at man faktisk nu burde tage fat på hele uddannelsesproblematikken, så man var i stand til at give de ledige en egentlig ordinær beskæftigelse i disse rotationsordninger. På den måde ville vi nå frem til, at det ville være en folkelig fællesopgave, vi havde fået løst.

Men nu er vi imidlertid i den situation, at vi ikke tror på, at opgaven kan løses på den måde alene. Vi tror på, at vi kan nå et godt stykke vej, men vi tror også på, at vi er i den situation, at det er nødvendigt at have nogle erhvervsforberedende job, og derfor er der jo også tale om puljejob, som vi senere vil komme ind på. Derfor er indholdet i det, der lægges op til – når vi skal se på det, der sådan set bliver resultatet – meget, meget væsentligt, ligesom man må tage de individuelle hensyn, som er nødvendige for, at man kan få gjort en virkelig aktiv indsats.

Vi finder også, at det er meget relevant, og at det er positivt, at der er lagt op til, at der skal være nogle fornuftige indfasningsperioder. Når det drejer sig om a-kasse-medlemmer over 50

år, er vi Socialdemokrater også enige i regeringens ønske om at få stoppet den automatiske udstødning. For hvad er denne udstødning udtryk for? Den er udtryk for, at vi har et dårligt arbejdsmiljø. Og hvad er et dårligt arbejdsmiljø? Ja, det er et arbejdsmiljø, der bevirker en nedslidning af arbejdskraften.

Derfor er der virkelig behov for, at man ikke bare skubber disse mennesker fra sig, men tager fat på den væsentlige opgave at sørge for, at der også er plads til dem på arbejdsmarkedet, og at gøre en aktiv indsats for at undgå, at vi i fremtiden får den slags situationer, hvor folk nødvendigvis må føle sig udstødt på grund af nedslidning. Det, der er så vigtigt for os Socialdemokrater, når det drejer sig om gruppen af 50-60-årige, er, at den bevarer sin dagpenget. Nu kan jeg se, at taletiden er udløbet.

Helge Sander (V):

Vi synes, regeringen har været alt for beskedent i forbindelse med de forslag, som nu er lagt på bordet i forbindelse med de ændringer, der skal ske på arbejdsmarkedet. Vi synes, man er for uambitiøs, og hvad der måske er endnu værre, er, at man også er for uklar og upræcis med hensyn til selve forslagernes indhold.

Nu er det korrekt, som arbejdsministeren sagde under det foregående forslag, at der i øjeblikket foregår finanslovforhandlinger, hvorunder disse forslag også behandles, men regeringen har altså sideløbende fremsat denne serie forslag, som vi skal behandle her i eftermiddag, og så må regeringen altså være klar over, at når man fremsætter sine forslag, må man også forvente, at oppositionen kommer med sine holdninger. Og lige så vel som Venstres ordfører under det foregående forslag, hr. Lars Løkke Rasmussen, præsenterede Venstres holdninger til det forslag, vil jeg her komme med nogle betæneligheder, som vi har over for det forslag, der nu er til behandling. For det er jo fuldstændig rigtigt, som arbejdsministeren sagde, at det ikke er tilfældigt, at vi har en førstebehandling, en andenbehandling og en tredjebehandling. Det er fuldstændig korrekt.

Netop derfor vil vi gerne benytte førstebehandlingen til at sige, at vi ikke synes, der er særlig meget at være imponeret over, og vi forventer også, at regeringen vil være med til at skabe de forbedringer, som bl.a. fremgår af det forslag, »Reform '96«, som Venstre og Det Konservative Folkeparti har fremlagt i forbindelse med finanslovforhandlingerne. Hvis vi skal nå

til et positivt resultat, skal der ske betydelige ændringer, for at vi kan stemme for lovforslaget, når vi kommer frem til anden og tredje behandling, således som også arbejdsministeren har varslet her i dag.

Med hensyn til selve lovforslag nr. L 14 er det jo bemærkelsesværdigt, at det er fremsat i to omgange, hvor a-kasserne i første omgang skulle have en størrelse på i alt 50.000 medlemmer. Men arbejdsministeren kom til besindelse i løbet af et døgn tid, og så fik vi i anden omgang et nyt forslag, hvor det nu hedder, at det er de nye a-kasser, der skal op på 50.000 medlemmer.

Lad mig straks sige, at anden version af L 14 selvfølgelig er bedre end første, men under alle omstændigheder synes vi, det principielt er ravsrukende forkert, at man foretager denne opstramning. Vi synes ikke, det er rimeligt, at man indskrænker mulighederne for, at der kan oprettes a-kasser, og det er jo ikke arbejdsministeren ubekendt, at vi synes, det havde været langt bedre, om man var gået den anden vej og havde sagt ja til oprettelse af tværfaglige a-kasser, således at de, der måtte ønske det, kunne oprette en a-kasse, dog med en bundgrænse på 5.000 medlemmer. Så mener vi at man ville have lagt sig på et niveau, der ville have været meget passende for den størrelse, som et land som Danmark nu engang har.

Vi mener simpelt hen, at man med det forslag, der ligger her, kan være sikker på, at der ikke er mulighed for at oprette nye frie fagforeninger og heller ikke a-kasser. Så det er en tendens, som vi absolut ikke kan tilslutte os.

Ændringen af dagpengeperioden fra 7 til 5 år er selvfølgelig et skridt i den rigtige retning, men når jeg i indledningen talte om, at vi synes, regeringen er for uambitiøs, er det, fordi vi mener, at 4 år absolut burde være tilstrækkeligt. Men når regeringen så siger 5 år, kan man sige, at det selvfølgelig er i den rigtige retning. Problemet er jo bare, at vi af den debat, der har været, siden lovforslaget blev fremsat, har kunnet både læse og høre, at der i virkeligheden heller ikke er tale om 5 år. Nej, der er en række forskellige forhold, der gør, at jeg har set eksempler, hvor man siger, at perioden meget vel kan være 8½ år. Jeg ved ikke, om det er rigtigt. Det er ikke en konstruktion, der er lavet i Venstres folketingsgruppe, men i hvert fald har alle erkendt, at det er mere end 5 år.

Så hjælper det jo ikke, at arbejdsministeren har udtalt - og jeg har set, at finansministeren har sagt det samme - at det med de 5 år ikke er

så afgørende, for der er så få, der falder ud. Så vil jeg bare gøre opmærksom på, at dér får vi andre meldinger, og jeg har set, at Bent Louis Nielsen fra A-kassernes Samvirke også har sagt, at det kan han ikke helt tilslutte sig.

Derfor vil jeg også her sige, at med hensyn til dagpengeperioden bevæger tingene sig i den rigtige retning, men hovedproblemet for os er, at man med de to nævnte forslag nok bevæger sig i den rigtige retning og har fat i de rigtige redskaber, men at det bare ikke er tilstrækkelig præcist, og vi er bange for, at vi endnu en gang kommer til at opleve, at det er et forslag, som ikke vil skabe et arbejdsmarked, der er så godt, som det danske samfund fortjener: et arbejdsmarked, hvor der kan skaffes den arbejdskraft, som der heldigvis er mere og mere brug for.

Men vi er åbne over for de forhandlinger, der i øjeblikket foregår sideløbende, nemlig finanslovforhandlingerne, og så glæder vi os til at komme tilbage til anden og tredje behandling, hvor vi håber at forslagene er mere spiselige.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Det er da skønt, at hr. Helge Sander har opfattet, at tingene foregår i fordragelighed. Men når jeg alligevel har bedt om ordet, er det sådan set på grund af den bemærkning, som hr. Helge Sander kom med om, at regeringen ikke er ambitiøs nok. Jeg vil godt understrege, at hvis målet er at nå frem til, at folk er beskæftigede i fremtiden, så er det sandelig et stort skridt, man her tager - sely om vi har en forbedret beskæftigelses-situation.

Hr. Helge Sanders overbud - eller hvad man nu vil kalde det, når man begynder at snakke om 4 år - kunne jo godt forstås på den måde, at nu skal man vise, at man kan meget mere. Jeg mener, at det forslag, man står med her om de 5 år - hvis hensigten vel at mærke er at skabe tryghed i befolkningen og skabe forståelse i befolkningen for, at opgaven kan lykkes - er et stort skridt at tage.

Jeg må også sige, når jeg så hører argumenterne imod, at fremtidens arbejdsløsheds-kasser skal have en vis størrelse, at det, der ligger i det, at de skal have en vis størrelse, er, at der skal være en vis kvalitet, at man bliver i stand til at servicere sine medlemmer.

Det finder jeg sådan set også er en meget væsentlig del af den opgave, som a-kasserne står over for, som AF står over for, og som hele Folketinget står over for, hvis det skal lykkes at

gøre det her aktivt i stedet for bare at gøre det passivt eller gøre det til et spørgsmål om at skubbe dem over på nogle andre kasser. Det kan vel ikke være det, der er meningen – det handler om mennesker, når man taler om Venstres forslag – at folk bare skal skubbes ud i ingenting. Vi har den opfattelse, at den balance, der her er fundet, bliver svær i sig selv.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Må jeg ikke godt bede ordførerne respektere den røde lampe. Det er en lang dagsorden, og det bliver sent i aften.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Alle landets arbejdsløse burde faktisk blive meget nervøse, når de hører Venstre sige, at det, der er fremsat af regeringen, går i den rigtige retning. Man kunne næsten ikke få øje på kritikken. Vi hører hr. Ole Vagn Christensen gå op og sige, at det sker i fordragelighed. Det er da frygteligt, at Socialdemokratiets og Venstres ordfører i fordragelighed diskuterer dagpengeforringelser.

Jeg synes sådan set, at det havde været rart, hvis hr. Ole Vagn Christensen også havde svaret på de krav om betydelige forandringer, som hr. Ole Sander kom ind på, og som er baggrunden for, at jeg bad om en kort bemærkning.

Jeg vil nemlig gerne have at vide af hr. Ole Sander – undskyld, hr. Helge Sander; den anden er en af mine gode venner – hvad »betydelige ændringer« betyder. Er det til 4 år? Jeg kunne næsten høre, at det var det ikke. Er det, at 5 år er 5 år, betydelige ændringer? Er det at gå fra 5 år og 2 måneder til 5 år sharp betydelige ændringer, eller vil der komme yderligere krav fra Venstre i de kommende forhandlinger?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det kan selvfølgelig ikke undre, at hr. Helge Sander næsten ikke kunne skjule sin begejstring. Det er jo usædvanligt for en ordfører fra Venstre, som altid vil være rigtig i opposition; selv når de er i regering, vil de også helst være lidt i opposition. Men i denne situation kunne hr. Helge Sander ikke skjule sin tilfredshed, og det er vi nogle, der godt kan forstå, fordi Venstre desværre virkelig har grund til at være tilfredse.

Mange af de ting, som ligger i de her forslag, kunne hr. Helge Sander vel ikke have fået igenem, hvis Venstre havde været del af en rege-

ring. Er det ikke sådan, hr. Helge Sander også selv vurderer det? Hvis vi havde haft en VK-regering, havde man fremlagt et forslag, som selvfølgelig nok var værre, det tror jeg slet ikke der er tvivl om, for så havde man givetvis sat 4 år som dagpengeperiodens maksimum, og man havde foreslået andre grove ting. Men det ville vel også være sådan, at man, hvis det havde været en VK-regering, ville have en forventning om, at Socialdemokratiet ville være i opposition, rigtig opposition, og at fagbevægelsen ville fægte med arme og ben og skælde ud.

Er det ikke sådan, at hr. Helge Sander er så glad, fordi hr. Helge Sander nu som rigtig opposition – i hvert fald officielt i opposition – får gennemført det, som man ikke kunne få gennemført i sin regeringsperiode? Er det ikke derfor, begejstringen ikke kunne skjules, selv om der blev gjort forsøg på det?

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Til hr. Ole Vagn Christensen må jeg sige, at jeg forstod hans indlæg omkring beskæftigelse i den retning, at det mente han vi var glade for. Det er fuldstændig korrekt; vi synes, det er væsentligt, at folk kommer i beskæftigelse. Det synes vi faktisk er det primære; men det er ikke altid, vi har indtrykket af, at det samme gælder for Socialdemokratiet.

Med hensyn til det med a-kasserne: Hr. Ole Vagn Christensen vil sikre en vis kvalitet. Jamen det vil vi også gerne. Vi vil bare gerne have, at folk har frihed til at vælge den a-kasse, de synes er bedst – det er det, det handler om – i stedet for at man laver en masse begrænsninger, hvorved man forhindrer, at folk gør netop det, som jeg gang på gang har hørt arbejdsministeren tale om, nemlig slår sig sammen i private foreninger.

Det plejer at være arbejdsministerens argumentation, at a-kasser er private foreninger, og dem skal vi ikke blande os for meget i. Så kommer man minsandten her med et forslag, hvorved man for alvor blander sig. Det synes jeg er uheldigt, og det peger i den stik modsatte retning af, hvad vi ønsker. Vi ønsker frie, tværfaglige a-kasser, hvor folk har mulighed for at melde sig ind dér, hvor man får den bedste service – ikke den service, som hr. Ole Vagn Christensen bestemmer, men en service, som den enkelte får lov til at tage stilling til.

Og så skulle man i stedet koncentrere sig om, hvad det koster at drive a-kasserne, om de administrationsgebyrer, som er så forskellige fra

kasse til kasse. Det var bedre, om det var dér, man gik ind og sagde: Lad os få større åbenhed, således at folk vidste, hvad de skulle tage stilling til.

Så med hensyn til a-kasserne var det en fuldstændig misforstået udlægning af teksten, som den socialdemokratiske ordfører kom med her.

Til hr. Frank Aaen: Nu er det jo således, at hr. Frank Aaen formentlig har modtaget et eksemplar af V og K's oplæg »Reform 96«, og heraf vil hr. Frank Aaen jo kunne se, at der er betydelige forskelle. Men det ændrer ikke ved, at vi på en lang række områder, som i højere grad vedrører de forslag, der kommer til behandling senere i eftermiddag, desværre er temmelig langt fra hinanden. Vi havde meget gerne set, at vores »Reform 96« kunne være blevet gennemført i den skikkelige, som vi har forelagt den i, og som også hr. Frank Aaen kender.

Men hvis jeg skal forholde mig til det, som dette lovforslag vedrører, nemlig de 5 år, så er problemet, som jeg var inde på i mit indlæg, at det jo desværre ikke er 5 år. Det er jo langt mere end 5 år, som vi har set eksempler på i den sidste uges debat.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er til hr. Ole Vagn Christensen, som begrunder forslaget om, at der fremover skal stilles den betingelse, at man har samlet 50.000 medlemmer, for at man kan opnå statsanerkendelse som en ny a-kasse.

Hr. Ole Vagn Christensen siger, at det er for at sikre lidt kvalitet. Men nu er der jo ikke mange herinde, som ikke kan lide at sikre kvalitet, så jeg vil gerne spørge hr. Ole Vagn Christensen, hvorfra han har belæg for den udtalelse. Er det sådan, at HK, SiD, KAD m.v. er i førertrøjen, når det drejer sig om at sikre kvalitet? Er det dem, der står mest pletfrie, når vi ser på undersøgelserne af, hvordan a-kasserne administrerer regelsættet? Eller er det måske det modsatte, der er tilfældet: at nogle af de største a-kasser, vi overhovedet har, tegner sig for procentuelt – vel at mærke – nogle af de største og groveste fejludbetalinger og fejlbehandlinger?

Jeg vil gerne spørge hr. Ole Vagn Christensen: Hvilken garanti har hr. Ole Vagn Christensen belæg for udsagnet om, at en vis størrelse sikrer kvalitet på a-kasseområdet?

Jeg vil også gerne spørge hr. Ole Vagn Christensen, i hvis urtehave forslaget egentlig er vokset? Er det i Socialdemokratiets urtehave? Er

det i fagbevægelsens? Jeg ved det ikke; men jeg ved i hvert fald, at lønmodtagersiden i Landsarbejdsrådet har taget kraftigt afstand fra forslaget, så der må være en eller anden uoverensstemmelse imellem det store Socialdemokrati og det faglige bagland i dette spørgsmål.

Jeg efterlyser altså det saglige belæg for dette forslag. Hvad er ideen? Er ideen den at etablere stærke barrierer for fremtidig konkurrence på a-kasse området? Er det den egentlige ideologiske baggrund for det her, eller hvad er den egentlige baggrund? Jeg vil gerne vide det.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Der var to drillebemærkninger. Den ene kom fra hr. Frank Aaen.

Det eneste, jeg kvitterede for, var sådan set, at hr. Helge Sander havde sagt, at der var fordragelighed under de drøftelser, der er foregået, og jeg synes da, det er en god ting, at man kan sige noget sådant.

Men jeg mener også, at jeg klart og tydeligt gav udtryk for, at de 5 års dagpengeperiode, der nu lægges frem med det her lovforslag, kræver meget af os alle sammen. Vi tror på, at den beskæftigelsesmæssige situation har gjort, at det er muligt; men vi tror ikke på, at det overbudsforløb, som man ønsker at demonstrere fra Venstres side, kan holde. Derfor var det, at jeg før stillede spørgsmålet til hr. Helge Sander: Hvis nu min antagelse er rigtig, vil konsekvensen af det overbud fra Venstre så ikke være, at der skubbes en hel masse mennesker fra arbejdsløshedskasserne over i nogle andre systemer, hvor de så skal have deres penge, eller hvad er det, man forestiller sig? Hvilken garanti kan man give i den her situation?

Den anden drillekommentar kom fra SF, som sagde, at Venstre jo ikke kunne få det her igennem, hvis de sad i regering. Jeg vil sige til hr. Aage Frandsen, at jeg faktisk mener, at den beskæftigelsesmæssige udvikling og det ambitionsniveau, der her er lagt op, prøver ...

Undskyld, nu kan jeg se, at tiden er løbet.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Det er dejligt, at ordførerne er begyndt at respektere den røde lampe. Tak!

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Ja, men det kan være, at hr. Ole Vagn Christensen skal herop en gang til, for det er sådan set et spørgsmål til hr. Ole Vagn Christensen, jeg har.

Der tales hele tiden fra socialdemokratisk side om, at nogen ønsker at skubbe nogle over i noget andet, altså inden for det offentlige system, og derfor kunne jeg godt tænke mig at stille hr. Ole Vagn Christensen et spørgsmål. Da man her i Folketinget for halvandet års tid siden behandlede den nye arbejdsmarkedsreform, sagde man: Nu lægger vi det til rette, og så skal det køre et antal år. Hvad er det, vi ser i dag? Nu ser vi, at man lægger op til, at en lang række områder skal revideres.

Jeg slår ned på én ting: den såkaldte overgangsydelse til de 50-59-årige, delt op i to etaper, 50-54 år og 55-59 år. Hvis man læser på side 8 i forslaget, så står der, at det, at regeringen nu vil afskaffe overgangsydelsen til de mennesker, der er i en høj alder og har været mange år på arbejdsmarkedet, vil betyde merudgifter i 1997 på 260 mio. kr. og i hvert af årene 1998 og 1999 på 360 mio. kr. Så siger man ganske vist, at det ikke kan udelukkes, at en del af dem, der nu ikke længere kan komme på overgangsydelse – det er måske 25 pct., skønner man – på et eller andet tidspunkt kan komme i beskæftigelse.

Jeg spørger bare ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt: Hvad er det, regeringen vil med det forslag, der reelt øger de offentlige udgifter, sådan som forslaget er beskrevet her? Det er utrolig svært at forstå i hvert fald. Hvis vi derimod var på vej til fuld beskæftigelse i Danmark, kunne regeringen med god ret sige: Så kan vi ikke sende 50-59-årige på overgangsydelse. Men som forslaget er udformet her, er det en direkte merudgift p.t. at gennemføre det.

Da det jo er regeringen og dermed hr. Ole Vagn Christensens partifælle arbejdsministeren og hendes ministerium, der har lavet forslaget, går jeg ud fra, at man kan få bare en nogenlunde fornuftig forklaring på det. Her er jo i høj grad tale om at skubbe folk fra overgangsydelse over på arbejdsløshedsunderstøttelse eller aktivering.

Nu kan jeg se, at den røde lampe lyser, og nu skal jeg respektere formanden. Jeg kan ikke forstå, at to minutter går så hurtigt.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg vil godt sige til hr. Nødgaard, at det er fuldstændig rigtigt læst. Det er fuldstændig rigtigt forstået, at denne her ordning kommer til at koste det nævnte antal millioner mere, hvis ikke der sker det, at folk er kommet i beskæftigelse. Det er vi fuldstændig på det rene med.

Men ideen i det er, at den situation, som vi befinder os i, hvor folk skubbes ud, når de er 50 år, hvor der sker en automatisk udstødning, hænger sammen med, at vi ikke får gjort noget ved de basale problemer, nemlig spørgsmålet om nedslidning på vore arbejdspladser og hele spørgsmålet om arbejdsmiljøet. Det er helt klart, at i det øjeblik man løser opgaven på denne her måde, får man jo ikke gjort noget ved det problem, og derfor drejer det sig om, at vi ikke vil acceptere det.

Og så tror vi for øvrigt også, at der bliver mere og mere brug for denne gruppe af mennesker i fremtiden. Vi tror på, at den beskæftigelsesmæssige forbedring, som vi er på vej ind i, selvfølgelig også vil kræve, at disse mennesker får en tilknytning til erhvervslivet, og at mange af dem også kommer i den situation, at de faktisk kan blive der, som det også er nævnt her, hvor der er nævnt et tal på 25 pct.

Og så til bemærkningen om arbejdsmarkedsreformen: Jamen det kan da godt være, at vi har brug for løbende justeringer i forhold til den udvikling, der foregår. Det kan da godt være, at vi allerede nu er i gang, fordi den beskæftigelsesmæssige situation er gået i en helt anden og forbedret retning.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Ja, hr. Ole Vagn Christensen, jeg anerkender selvfølgelig svaret, men jeg betragter det egentlig ikke som noget konkret svar. For det, det drejer sig om, er – og det synes jeg ikke vi har fået noget svar på – at man for ca. halvandet år siden lavede en arbejdsmarkedsreform, hvori bl.a. overgangsydelsen indgik, og når man siger, at man skal se på nogle basale problemer, hvorfor så man så ikke på de basale problemer for halvandet år siden? Nu har man fået en masse mennesker til at tro, at de kan gå på overgangsydelse, og så kommer man her og afskaffer ordningen med et snuptag.

Det er ikke, fordi det er ikke en ordning, der har groet i vores have, det vil jeg gerne sige med det samme. Reelt synes vi, det er noget kunstigt

at lave en sådan ordning, men jeg synes bare, regeringen og specielt Socialdemokratiet har et kæmpe forklaringsproblem her. Specielt for mit vedkommende må jeg sige, at det støder mit sind og min sjæl, at man vil lave om på noget, der så burde være blevet til noget bedre og noget mere samfundsmæssigt, og jeg var glad for, at hr. Ole Vagn Christensen bekræftede, at det altså vitterlig lige bestemt på det punkt, jeg slår ned på her, over en 4-års-periode er ca. 1 mia. kr. mere i statsudgifter, vi taler om. Jeg synes, det er rystende – jeg siger det lige ud ad landevejen – rystende socialdemokratisk politik.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Hr. Aage Frandsen gav udtryk for, at der var god grund til begejstring i Venstre for det forslag, der ligger her. Vi er i hvert fald begejstret så langt, at vi understreger, at det er de rigtige ting, regeringen har sat på dagsordenen. Men jeg håber også, at hr. Aage Frandsen er klar over, at vi ikke føler, det er tilstrækkeligt, og jeg må gentage, at vi jo kun taler om en del af hele det arbejdsmarkedsudspil, som regeringen er kommet med, og når vi kommer længere ned på dagsordenen, kommer der nogle punkter, hvor vi synes, der bør stilles endnu stærkere krav.

Men en enkelt ting, som vedrører netop dette forslag, bør måske nævnes, nu hvor vi taler om a-kasserne. Vi er ikke tilfreds med den måde, rådighedsvurderingen foregår på. Vi mener ikke, at rådighedsreglerne bliver efterlevet godt nok. Vi mener – og det er der undersøgelser der har understreget – at såvel a-kassen som arbejdsformidlingen har svært ved at håndtere rådighedsreglerne, sådan som systemet er skruet sammen i dag.

Derfor lægger vi meget vægt på, at vi under de forestående forhandlinger kan få en neutral instans, som kan stå for denne rådighedsvurdering. Vi mener rent ud sagt, at a-kasserne er i en slem pine; de skal nemlig rådgive de samme medlemmer, som de måske nogle få uger senere skal være med til at idømme nogle sanktioner. Det er ikke rimeligt, og derfor burde man lave det om. Men det er altså et af de forslag, som vi har bragt på bane nu i forbindelse med overenskomstforhandlingerne.

Til hr. Ole Vagn Christensen: Vi fik overhovedet ikke svar på de spørgsmål, der blev stillet omkring a-kasserne, og det kan jeg godt forstå, for der er ikke nogen svar. Socialdemokratiet –

og nu er det altså hele regeringen – ønsker, at der ikke skal ske nogen udvikling inden for dette område. Man vil dæmpe de folk, der ønsker at skabe fornyelse på det faglige område og med hensyn til etablering af a-kasser, så der er ikke svar på de ting, som hr. Ole Vagn Christensen forsøger at vikle sig ind i.

Det er ikke mere effektivt med større kasser – og i hvert fald vil vi gerne have det dokumenteret, hvis dette er tilfældet – og det er ikke således, at der nødvendigvis er bedre service, fordi kasserne er større. Så de to forhold ville jeg meget gerne, om arbejdsministeren kunne svare på, for af hr. Ole Vagn Christensen fik vi ikke noget svar på dem; og det kan jeg også godt forstå. De små kasser klarer sig fortrinligt, både omkostningsmæssigt og servicemæssigt, og derfor burde man have mange flere af disse, også således at folk selv kunne vælge. Derfor har vi brug for nogle frie, tværfaglige a-kasser, hvor grænsen for medlemstallet er så lavt som muligt.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Da jeg ved, at fru Pia Christmas-Møller skal holde den næste ordførertale, er jeg helt sikker på, at vi vender tilbage til det med a-kasserne.

Og så skal jeg prøve på, om jeg kan svare hr. Poul Nødgaard. Verden er jo ikke altid lige nem, og det må vi jo ligesom også erkende, når vi ser, at den udvikler sig. Somme tider er vi nede i en lavkonjunktur, og somme tider så har vi højkonjunktur. Og dér, hvor vi befinder os nu – og det er da glædeligt halvandet år efter – er i en højkonjunktur, som, mener jeg, stiller væsentlige krav til os også herinde om at være med. Vi skal i hvert fald ikke være i den situation, at vi forhindrer, at det kan udvikle sig.

Jeg kunne jo nævne mange eksempler på, hvad vi gjorde i lavkonjunkturerne. Jeg kunne f.eks. nævne, at dengang vi hverken kunne skabe arbejde eller uddannelse, fordi der ikke var ressourcer, ja, da gik vi ud og sagde, at 26 ugers støttet arbejde giver en tilknytning til arbejdsmarkedet, så man kan komme ind i en arbejdsløshedskasse. Man kan spørge, når vi nu er i en anden økonomisk situation, om det var en værdig måde. Var den værdigste måde ikke, at vi kunne have skaffet dem beskæftigelse eller have skaffet dem uddannelse?

Sådan forandrer tingene sig. Jeg nævner bare det her som nogle af de poler, hvorfra vi kører, og hvortil vi kommer. Og sådan vil verden jo blive ved med at forandre sig.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Hr. Aage Frandsen for en kort bemærkning, og så går vi som tidligere nævnt tilbage til ordførerrækken. Der kan blive en ny omgang korte bemærkninger efter den næste ordfører.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hr. Ole Vagn Christensen har tidligere argumenteret for, at det er bedre, at de mellem 50- og 59-årige er på arbejdsmarkedet, end at de er på overgangsydelse, og at vi skal gøre noget ved arbejdsmiljøet, så vi ikke kommer ud i de problemer med, at folk er nedslidte allerede som 55-årige. Helt enig!

Men det hjælper ikke den 56-årige ufaglærte kvinde at få at vide, at nu vil man gå i gang med at gøre noget ved arbejdsmiljøet, som får virkning om 6-8 år, og så er det meget bedre at være på arbejdsmarkedet, for så bliver man ikke nedslidt. Det hjælper heller ikke den 56-årige ufaglærte kvinde at få at vide, at der er brug for metalarbejdere i Holstebro, at der brug for sygeplejersker i Århus, og at der er brug for børnehavepædagoger i Ringsted. Det er det, som er den konkrete situation for den 56-årige kvinde, som gerne ville have været på overgangsydelse, og så hjælper det ikke at snakke om, at vi kan gøre det meget bedre i fremtiden.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg synes, hr. Aage Frandsen glemte én ting i den fremstilling af den 56-årige kvinde, nemlig at det forslag, vi lægger frem her, som forhåbentlig bliver vedtaget, sikrer den kvinde, som hr. Aage Frandsen er optaget af, et højere forsørgelsesgrundlag end 82 pct. af dagpenge-maksimum.

Det er faktisk ikke nogen forringelse. Det ville være en forringelse, hvis vi fortsat og vedvarende accepterede et arbejdsmiljø, som fejer folk ud af arbejdsmarkedet. Det vil vi ikke.

Og dér er det selvfølgelig rigtig nok, at lige nu kan et bedre arbejdsmiljø ikke afhjælpe de skader, der er på den 56-årige. Nej, men hvorfor i himlens navn skal hun ned på et forsørgelsesgrundlag, som er så beskedent som 82 pct.?

Det er det, regeringen har gjort op med, og derfor er det fuldstændig rigtig – til nogen forundring for hr. Poul Nødgaard – at det her forslag faktisk koster penge. Ja, det gør det, fordi vi gerne vil ligestille dem over 50 år og dem under 50 år på arbejdsmarkedet.

Og vi skal selvfølgelig give nogle tilbud, der er afpasset efter, hvad den 56-årige kvinde har lyst til og kan.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

På trods af at vi nu skulle være gået over til ordførerne, så har ministerens indlæg givet anledning til et par korte bemærkninger, og dem tror jeg vi tager. Hr. Poul Nødgaard markerede først for en kort bemærkning, derefter hr. Aage Frandsen.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Jamen jeg skal gøre det lige så kort som formanden og sige, at jeg synes, det her det halter, både alt det, ministeren siger, og det, hr. Ole Vagn Christensen siger.

Nu siger ministeren, at man laver om på den her lov, for at de, der i øjeblikket får 82 pct., kan komme op på 100 pct. af dagpengene. Jamen det er jo slet ikke det, sagen drejer sig om. Sagen drejer sig om, at de personer, som ønsker at gå på overgangsydelse, ikke længere kan gøre det efter en bestemt dato. Og så er det, jeg spørger ministeren og også gerne den socialdemokratiske ordfører: Hvad er det, der på halvandet år har forårsaget en kovending i regeringen på dette område?

Så siger hr. Ole Vagn Christensen, at vi er inde i en højkonjunktur. Hvis den højkonjunktur betød, at der var plads til alle folk på arbejdsmarkedet, så kunne jeg sige: Det er meget fint, det, der bliver lavet. Selvfølgelig skal ingen gå på overgangsydelse, hvis der er brug for dem.

Men sandheden er, og det viser dette lovfor-slag, som vi har til behandling i dag, også, at der ikke er brug for de – undskyld jeg siger det – ældre ledige, som vi har, altså de 50-59-årige. Regeringen skønner, at 25 pct. vil kunne komme i arbejde, men det kan lige så godt være 10 pct.; det er der ingen der ved noget om. Men alligevel: Det, at man skønner 25 pct., er det samme som at sige: Det er kun en beskedent del.

Jeg synes i den grad, det danske Socialdemokrati har et forklaringsproblem med den måde, man simpelt hen skalter og valter med dårligt stillede mennesker på.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Og så den sidste korte bemærkning inden den næste ordfører. Det er hr. Aage Frandsens.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Arbejdsministeren har selvfølgelig ret i, at ydelser er højere. Det er heller ikke det, vi diskuterer. Vi diskuterer, om de personer, som har været på arbejdsmarkedet, måske siden de var 14 år, og som har haft et ret hårdt arbejde, skal kunne sige: I stedet for at komme ud i jobtræning vil vi hellere sige farvel til arbejdsmarkedet. Vi er lidt trætte af arbejdsmarkedet. Det er i den situation, vi siger: Hvis de vælger det frivilligt og selv ønsker at gå ned på 82 pct., så lad dem dog gøre det. Det er deres eget valg. Det er deres eget ønske.

Der er jo i hvert fald også meget, der tyder på, at utrolig mange har haft det ønske. Det er derfor, det strømmer til med tilmeldinger, og det er en af de grupper af personer, som jeg tror mange af os herinde har fået henvendelser fra, netop fordi der er nogle, der synes, at de egentlig godt ville være stået af arbejdsmarkedet nu.

Jeg synes selv, det er trist, at vi har været i den situation, at nogle har været ledige i lang tid, eller at de har været i en arbejdssituation, hvor de er blevet nedslidte, så de siger, at de er nødt til at gå af som 56-årige. Jeg regner i hvert fald selv med, at når jeg bliver 56 om nogle år, har jeg stadig væk flere år på arbejdsmarkedet, på samme måde som jeg regner med, at arbejdsministeren – det varer lidt længere, inden hun bliver 56, men alligevel – også har mange år tilbage; men der er nogle, der har været i hårdere arbejde end både arbejdsministeren og jeg.

Pia Christmas-Møller (KF):

Hvis det skal lykkes at få has på arbejdsløsheden, er det afsindig vigtigt, at vi holder fast i det økonomiske opsving. Det kræver fleksibilitet på arbejdsmarkedet, og det kræver en egentlig dagpengereform.

De fleste kan se, at der er noget rivravruskende galt, når man dagligt kan høre om virksomheder, der forgæves søger efter arbejdskraft, alt imens der ifølge statistikken er mere end 300.000 ledige.

Derfor er det godt, at den socialdemokratiske ledede regering har sat dagpengereglerne på dagsordenen. Vi kunne have ønsket os et væsentligt større ambitionsniveau, for det er det, der skal til. Men det afgørende er, at der i forbindelse med de igangværende finanslovforhandlinger bliver gjort noget ved problemerne.

Vi har fra konservativ side fremlagt et meget konkret forslag til en dagpengereform. Vi tager

grundigt fat på at målrette systemet til arbejdsmarkedets behov og dermed til den oprindelige kerneopgave, der består i, at folk, der er ramt af ledighed, via arbejdsløshedsforsikringen skal have en anstændig håndsrækning både til at klare den økonomiske omvæltning og til hurtigt at komme i arbejde igen. Derfor må der tages fat på reglerne for såvel optjening af rettigheder som ydelsesniveau, ydelsesperiode og rådighed.

Vi har fremlagt et meget konkret udspil, og vi havde håbet, at vi allerede nu havde været langt inde i dagpengeforhandlingerne med regeringen. Det er ikke sket. Regeringen insisterede på at fremlægge sine egne forslag ved Folketingets åbning, og derfor får vi nu meget kortere tid til rådighed. Men det ændrer ikke på, at vi deltager i forhandlingerne ud fra det grundsyn, at det er af afgørende betydning for fastholdelsen af opsvinget og for, at vi kan få afskaffet arbejdsløsheden på sigt, at vi tager fat på dagpengereglerne her og nu.

Hurtig hjælp er dobbelt hjælp. Derfor har vi fra konservativ side foreslået – og vi har gjort det i samarbejde med Venstre – at den samlede periode fra de nuværende 9 år nedsættes til 4 år med en fremrykning af aktiverings- og omskolingstilbudene, sådan at man allerede efter 1 år kan være sikker på at komme i aktivitet.

Vi foreslår, at feriedagpengereglerne fjernes, så ledige, der vil have ferie, selv må betale for det.

Vi foreslår, at orlovsordningerne igen gøres frivillige for både arbejdsgiver og arbejdstager, ligesom genbesættelseskravet må indføres på ny. Kun herigennem sikres det, at orlovsordningerne giver de ledige en reel chance, og det var jo hele ideen bag ordningerne. Det var ikke et alment velfærdsgode, der blev givet, dengang vi gennemførte orlovsordningerne, det var et forsøg på at kombinere et behov på arbejdsmarkedet med et behov hos de ledige. Det er mislykkedes med rødskøjterets ændring af den oprindelige ordning fra en frivillig ordning til en tvangsordning, som skader de arbejdsløse, der ikke får mulighed for at komme ind i det omfang, folk på arbejdsmarkedet går ud på orlov.

I dag oplever mange, at de ikke får den hurtige og effektive støtte, de har brug for i en uforudset ledighedssituation. For mange er dagpengeydelsen i overgangsperioden hverken fugl eller fisk, mens andre oplever, at forskellen på dagpenge og løn er umotiverende lille. Til gengæld sovser det nuværende system stadig væk

og til trods for mange velmente lapperier folk ind i et langtrukket og passiviserende forløb.

Det gør vi op med med vores forslag. Med vores forslag bliver systemet indrettet efter, at folk, der har et godt fodfæste på arbejdsmarkedet, og som virkelig står til rådighed for arbejdsmarkedet under en ledighedsperiode, skal kunne forsikre sig til en ordentlig økonomisk dækning, der rækker i en kortere periode. Det er med de hovedkrav, vi er gået til forhandlingerne.

Regeringen har så fremsat nogle forslag, som vel er et skridt i den rigtige retning, men som på en række afgørende punkter er fuldstændig utilstrækkelige. Dagpengeperioden, siger man, nedsætter man til fem år – men realiteten er, at der ikke er nogen egentlig grænse for, hvor længe man kan være på dagpenge.

Aktivering af de unge er et velment forslag med mange gode intentioner, men selve modellen, man har lagt frem, er temmelig håbløs. Den giver en meget skæv ydelsesprofil, hvor folk først kan få dagpenge på maksimumssats, derefter et aktiveringsforløb på atten måneder på en sats, der svarer til SU, og derefter kan de så igen komme op på en maksimumssats. Det er et tåbeligt system og en ydelsesprofil, som er yderst problematisk.

Vi mener, at ideen med at gøre noget for de unge og gøre det på en sådan måde, at de side-stilles med andre på almindelig uddannelse, er udmærket. Men metoden er højst kritisabel.

Vi mener, det er et problem, at man stadig væk giver mulighed for, at børnepasningsorloven kan forlænge dagpengeperioden. Den skal indgå som en del af dagpengeperioden, i det omfang man overhovedet mener, at ledige skal kunne gå på børnepasningsorlov.

Vi mener, at aktiveringsambitionsniveauet er alt for ringe i regeringens forslag, og vi mener, det er en stor, stor mangel, at der overhovedet ikke er nogen stramninger af rådighedsreglerne eller af tilsynet med, at a-kasserne administrerer efter rådighedsreglerne. Den ene rapport efter den anden dokumenterer behovet for et effektivt tilsyn med a-kasserne, og vi har også rigelig med dokumentation for, at der er behov for at stramme rådighedsreglerne yderligere op. Der gøres intet for at sikre mobiliteten.

Nu tillader tiden ikke, at jeg rømser alle de problemer op, som findes i regeringens samlede pakke, men det er nødvendigt at fastslå, at skal Det Konservative Folkeparti indgå en aftale med regeringen, er det afgørende, at regeringen er i

stand til at rykke og give indrømmelser på forskellige områder. Ellers er det umuligt for os at indgå en aftale.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg mener, det må være en misforståelse, når fru Pia Christmas-Møller her fik sagt, at de ledige nu selv skal til at klare deres ferie. Vil det sige, at fordi man er blevet arbejdsløs, skal man fratages retten til ferie? Det mener jeg helt klart må være en misforståelse. Så langt kan vi da ikke være kommet ud, at disse mennesker ikke skal have den samme ret som andre mennesker.

Det må også være en kraftig misforståelse – ellers vil jeg gerne se de virksomheder, der er tale om – når der siges, at vi daglig hører om virksomheder, der mangler folk. Jeg har, hver gang jeg har fået sådan en bemærkning smidt i hovedet, sagt til de virksomheder: Må jeg ikke komme ud og snakke med jer?

Jeg kan give fru Pia Christmas-Møller det samme tilsagn, hvis hun kan komme med eksempler på nogle virksomheder, hvor der er tale om en reel beskæftigelsessituation og det ikke er en eller anden stort komsammen eller tamtam, eller hvad det nu hedder, som det, der blev holdt, hvor man sagde, at man manglede nogle tjenere.

Jeg vil godt understrege, at hvis det er den slags ting, man ønsker at køre til torvs i kampen mod de ledige, bliver det en svær operation. Men hvis man lægger nogle eksempler frem, hvor man kan sige: Her er det svært, og her burde og kunne der være gjort noget, så lad os vende tilbage til de situationer.

Så var fru Pia Christmas-Møller også inde på det med de unge og en skæv ydelsesprofil – nu kan jeg se, at tiden er løbet igen – og rådighedsregler, og det kunne give anledning til mange bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Ja, tiden har det med at løbe fra os i dag. Det gælder vist os alle sammen.

Jeg er meget glad for, at hr. Ole Vagn Christensen tog en kort bemærkning, for det giver mig lejlighed til endnu en gang at bede hr. Ole Vagn Christensen om at fremlægge den dokumentation, han måtte ligge inde med, for, at der skulle være et behov for at ændre reglerne for statsanerkendelse af a-kasser fra de nuværende 5.000 som medlemskrav til 50.000.

Jeg vil meget gerne have den dokumentation, og jeg vil også meget gerne have dokumentationen for, at store a-kasser administrerer bedre og mere effektivt og er mere service-mindede over for medlemmerne. Den dokumentation håber jeg meget at hr. Ole Vagn Christensen vil komme med.

Så til hr. Ole Vagn Christensens spørgsmål om ferieretten. Det er fuldstændig rigtigt, hvad hr. Ole Vagn Christensen siger: Selvfølgelig skal ledige have ret til ferie som alle andre – lige præcis som alle andre. Derfor skal de naturligvis også selv betale for det – som alle andre. Har de optjent feriegodtgørelse eller lignende, fint: De går på ferie, og de betaler deres ferie med feriegodtgørelse. Det, vi foreslår, er at fjerne muligheden for, at de, der ikke har optjent feriegodtgørelse fra tidligere beskæftigelse, får dagpenge, mens de er på ferie.

Vi vil kort og godt trimme dagpengesystemet til kerneopgaven, nemlig dækning mod tabt arbejdsfortjeneste fra ledighed og ikke ret meget andet. Alt det med ferie og lignende hører ikke til i dagpengesystemet. Men har folk selv optjent deres penge eller er parat til selv at betale på en eller anden facon, er det helt fint. Selvfølgelig skal de have ret til at gå på ferie og dermed melde sig ud af rådighedsforpligtelsen m.v., men så skal de også betale for det. Det er konsekvensen af vort forslag.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg synes, det var en god bekræftelse her at få at vide, at ledige selv må spare op. Det vil sige, at reelt er det, man vil, at tage ferieretten fra dem, for i forvejen er der jo ikke meget til at klare denne opsparing med. Det er reelt det, der blev sagt herfra, og det synes jeg er en klar konstatering. Det er også et klart budskab om, hvad det er, De Konservative vil: at bekæmpe de ledige i stedet for at bekæmpe arbejdsløsheden.

Jeg synes også, at nogle af de andre bemærkninger, der kom frem, ikke ligefrem tyder på – men det må jo vise sig under de drøftelser, der skal være – at der er en vilje fra konservativ side til at se realiteterne i øjnene, men at man bare igen er inde i denne overbudssituation. Jeg synes endda, at den næsten var værre fra den konservative ordfører, end den var fra Venstres ordfører.

Så skal jeg komme ind på det spørgsmål, som jeg bad om ordet for, nemlig spørgsmålet om a-kassernes størrelse i fremtiden.

Vi har helt klart den opfattelse, at man ikke kan gøre op i dag, om det er de store eller de små a-kasser, der er de mest effektive. Men man kan gøre op, at man har disse afgrænsede a-kasser, hvor man har en god viden om forholdene – overenskomster, aftaler og hele situationen. Det er det, som vi tror vil gå tabt, i det øjeblik man går ind for, at man kan oprette tilfældige arbejdsløshedskasser ud fra de små tal, man har i dag.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg kan forstå på hr. Ole Vagn Christensen, at det er en trossag, der ligger bag forslaget om at ændre kravet fra 5.000 til 50.000 medlemmer for fremtidig anerkendelse af a-kasserne.

Jeg kan bare ikke forstå, hvordan hr. Ole Vagn Christensen kan komme frem til den tro, at det vil forbedre forvaltningen af a-kassereglerne, at a-kasserne bliver større. Jeg mener, at der er mange a-kasser i dag, som tegner 20.000, 30.000 eller 35.000 i medlemskredsen, der forvalter ganske ansvarligt, og som, hver gang vi undersøger det, glimrer ved at komme ud med nogle meget, meget flotte – det vil sige meget små – fejlprocenter. Det modsatte er tilfældet, når vi går de store a-kasser efter i sømmene.

Jeg kan ikke forstå, hvorfor hr. Ole Vagn Christensen så ihærdigt forsvare dette forslag. Jeg vil gerne vide: Hvem har egentlig foreslået det? Hvorfra kommer det forslag? Hvor er behovet, og hvem har helt konkret foreslået det? Lønmodtagersiden i Landsarbejdsrådet står jo ikke bag, tværtimod.

Jeg må sige, at jeg ikke kan se, hvorfor vi skal indbygge en sådan barriere mod fremtidig konkurrence på a-kasse-området. Det vil jo blive komplet umuligt at etablere en konkurrent på det almindelige marked eller etablere en a-kasse med et nyt fagområde. Hr. Ole Vagn Christensen er så interesseret i den faglige ekspertise, og hvad ved jeg, den faglige indsigt til behandling af medlemmerne, men nye fagområder vil i fremtiden have utrolig svært ved at etablere deres egen a-kasse.

Nu er det slet ikke mit ærinde, for jeg mener, at det skal være fuldstændig frit, om der skal være en faglig afgrænsning eller ej, men hr. Ole Vagn Christensens forslag lægger nogle fantastiske barrierer for enhver konkurrence i fremtiden. Jeg kan ikke se, hvad perspektivet skal være i det.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg gav et svar på det spørgsmål, fru Pia Christmas-Møller stillede, og det vil jeg gerne understrege. Jeg vil også gerne tilslutte mig, at der er mange veldrevne a-kasser med under 50.000 medlemmer, som netop har deres kompetence og deres viden i overenskomstforhold, i aftaleforhold, og som dermed kan være med til at give den bedste mulige service. Jeg tror også på, at der i fremtiden vil være nogle af de a-kasser, der slår sig sammen, og at der også kan være under 50.000 medlemmer i nogle af de bestående a-kasser.

Det, vi udelukkende taler om, når vi taler om tallet 50.000, er nyoprettede a-kasser. Det er a-kasser, der på en eller anden måde opstår, og dér siger vi, at der skal være en vis begrundelse og en vis kvalitet bag, for ellers kunne der jo komme en hel masse tværfaglige a-kasser, som brød ud, så man fik ødelagt den stabilitet, der er, ved at man har den fornødne viden og det fornødne kendskab til, hvad det er for et arbejdsmarked, man håndterer og begår sig i.

Det er dér, at jeg godt vil understrege, at det med de afgrænsede a-kasser, det med, at a-kasserne har et tilknytningsforhold, hvor tingene hænger sammen, er det, der giver de bedste forudsætninger. Det er også det, der giver den bedste service over for det arbejdsmarked, som man skal servicere.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg vil bare have fru Pia Christmas-Møller til at bekræfte, at det, hun foreslår for de arbejdsløse, er, at hvis de skal have mulighed for at holde f.eks. 4-5 ugers ferie, er konsekvensen, at de bliver nødt til at afsætte godt 10 pct. af den understøttelse, de får i dag, for at kunne gøre det. Det er realiteten for 300.000 mennesker. Det er fru Pia Christmas-Møllers forslag. Eller hvor forestiller hun sig ellers, at beløbet, som de skal holde ferie for, skal komme fra til de 300.000 arbejdsløse, som jo ikke kan stå til rådighed for arbejdsmarkedet i de fem uger?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Allerførst til hr. Jerup: Nej, jeg kan ikke bekræfte, at det er konsekvensen af vores forslag. Også arbejdsløse har jo en forudgående tilknytning til arbejdsmarkedet, hvor de har optjent feriepenge på ganske almindelige vilkår, og det er simpelt

hen bare dem, de skal holde ferie for. Har de ikke optjent fuld ferieret i det forudgående arbejde, nå ja, så holder de ferie for det, de har optjent, medmindre de vil trække pengene ud af bankbogen. Det må de selv om, den ret vil jeg ikke fjerne fra dem. Det skal bare ikke være dagpengene, der skal betale ferien. Så jeg kan ikke bekræfte hr. Jerups påstand.

Til hr. Ole Vagn Christensen: Nu vil jeg være venlig. Jeg lyttede meget intenst til besvarelsen før, og jeg skal ikke causere over den, det er jeg ellers lidt fristet til. Men jeg vælger at opfatte hr. Ole Vagn Christensens svar sådan, at Socialdemokratiet på dette punkt ikke er mere fastlåst, end at vi kan komme i en fornuftig diskussion under udvalgsarbejdet, og er vi nået dertil, synes jeg, vi er nået ganske langt lige præcis på det område. Så det vil jeg godt takke for.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Bortset fra de indledende bemærkninger gav fru Pia Christmas-Møller mig ret. Det er jo konsekvensen af det konservative forslag, at de mennesker, der ikke har haft arbejde i et år, får et år, hvor de ikke kan holde ferie, for ellers skal de af med 10 pct. af deres understøttelse og spare sammen, så de kan holde ferie for det. Det er jo konsekvensen af dette forslag, så tag da at indrømme det i stedet for at tale udenom.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Man skal jo høre meget fra fru Pia Christmas-Møller. Fortolkninger kan man altid gå ind i, og det kan man så tillade sig. Det, jeg omtalte, var, at jeg ved, at der selvfølgelig foregår en udvikling på det bestående arbejdsmarked omkring aftaler både på det overenskomstmæssige område og med brancher og karteller og den slags ting, og det skal selvfølgelig ikke være sådan, at dette forslag er en hindring for det.

Aage Frandsen (SF):

Det forslag, vi behandler her, er, ligesom en række af de andre forslag, vi skal behandle senere, lanceret under overskrifter som »fremrykning af tilbud til arbejdsløse«, »forstærket ungdomsindsats« og meget andet meget smukt. Men indholdet i dem er jo sammenlagt, at der for række menneskers vedkommende bliver tale om, at de får økonomiske forringelser ud af det. Det kan godt være, at regeringen så vil sige, at der dér også følger noget godt med, men conse-

kvensen er klart, at der også bliver tale om økonomiske forringelser.

I den forbindelse har jeg ikke kunnet lade være med at tænke lidt tilbage på dengang, da Socialdemokratiet var i opposition. Da var der socialdemokrater, der brugte udtrykket »den sociale massegrav« om noget af det, som den daværende borgerlige regering gjorde. Det var ord, som vi aldrig brugte i SF. Vi syntes næsten, at de var for hårde ud fra, at man ligesom skal være sin mund i forhold til, hvad man siger.

Ud fra den betragtning kan vi ikke lade være med, som jeg også var inde på tidligere, at tænke ved os selv: Hvis det var en borgerlig regering, der var kommet med de her ting, ville en socialdemokratisk opposition så have sagt ja til det? Det er det, vi ikke tror på, og det er det, vi synes er meget trist at opleve: Nu kom vi endelig efter 11 år af med en borgerlig regering, og så gennemføres der ting, som vi i virkeligheden har en fornemmelse af ikke kunne være blevet gennemført af en borgerlig regering.

Noget af det andet, som vi synes har været meget trist – og det er specielt inden for det sidste halve års tid – har været den mistænkeliggørelse af de arbejdsløse, som vi har oplevet, at arbejdsløse nærmest skulle undskylde, at de overhovedet tillod sig at være arbejdsløse. De kunne bare gå ud og tage et arbejde, til trods for at der var 300.000, endda flere, som ikke kunne få et arbejde. I den forbindelse synes jeg, at der er mange og desværre altså også arbejdsministeren, der har bidraget til, at folk siger til sig selv: Jamen der er nok noget om snakken.

Derfor mener jeg også, at det er meget bekymrende at se, at en socialdemokratisk arbejdsminister kommer med en række forslag, som vi netop ikke tror ville være kommet, hvis der havde været en borgerlig regering. De var nok kommet, men de var ikke blevet gennemført.

Det var mine indledende bemærkninger.

Med hensyn til det konkrete forslag, der ligger her, om a-kassernes størrelse, vil vi stille spørgsmålet: Hvorfor skal medlemstallet være 50.000? Hvorfor ikke 10.000, 25.000 eller et andet tal? Er der overhovedet nogen sammenhæng mellem størrelse og evnen til at servicere medlemmerne og evnen til at være effektiv? Det mener vi ikke der er.

Vi mener, at der er store a-kasser, som er meget dygtige til at servicere deres medlemmer, netop fordi de er så store og kan lave arbejdsfordeling og sådan noget inden for deres områ-

de, men vi mener ikke, at der kan være tale om nogen som helst entydig sammenhæng. Vi har egentlig lidt indtryk af, at nogle af de dårligste a-kasser er de mellemstore, men der er efter vores opfattelse ikke tale om, at hverken de store eller de små falder dårligt ud.

Med hensyn til aldersforslaget mener vi, at det, der er det helt problematiske i det, er, at man ikke giver folk et ganske almindeligt job. Det er helt fint, at man fremrykker tilbudene, det har vi altid talt om, og det er også helt fint, at man giver unge tilbud allerede efter ½ års forløb. Men når der tales om arbejde, skal folk have et regulært arbejde til overenskomstsmæssig løn. Og i det hele taget – hvorfor skal et 45-årigt menneske, der har været arbejdsløs i nogle år, i jobtræning, i træning til at arbejde? Det har han gjort i 30 år, så hvorfor skal sådan et menneske i aktivering? Hvorfor skal han ikke have et job? Aktivere er noget, man gør over for meget gamle mennesker på et plejehjem og ikke over for mennesker, der er i et regulært arbejdsforhold.

Derfor synes vi, at den måde, det her er skruet sammen på, i det hele taget generelt er meget dårlig. Intentionerne på nogle punkter kan vi være enige i, men midlerne – at man skal straffe folk ved at sige til dem: I kan ikke få jeres dagpenge længere end fire år eller fem år – er efter vores opfattelse uacceptable.

På den baggrund vil vi sige, at vi ikke kan tilslutte os forslaget, som det ligger, og det skal ændres så meget, at vi lige så godt kan sige, at vi ikke kan tilslutte os forslaget.

Det, jeg lige til allersidst vil nævne, er ideen om, at man ikke længere kan tage på højskoleophold, som også ligger i dette forslag. Det vender jeg tilbage til ved den næste behandling.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Det var store ord, hr. Aage Frandsen tog i sin mund. Han brugte begrebet social massegrav, som han dog ikke satte nogen etiket på, men han sagde, at socialdemokraterne tidligere havde brugt det, og ligeledes tog han spørgsmålet om mistænkeliggørelse op. Det er klart, at når hr. Aage Frandsen vælger den attitude, som SF åbenbart nu har et ønske om at vælge, er han ikke med til at befordre, at vi kan få sat en anden udvikling i gang.

Når der siges, at vi står af, til trods for at intentionerne i dette her er rigtige, er hr. Aage Frandsen inde på, at han ikke tror, at vi kan nå frem til at lave den fornødne balance, som gør,

at vi kan klare os med en 5-års-ledighedsperiode.

Det er selvfølgelig en fornemmelsessag, men jeg vil godt bede hr. Aage Frandsen overveje, om ikke det var en øvelse værd at sige, at man også fra SF's side skal være medvirkende til, at det kommer til at kunne fungere i en beskæftigelsesmæssig fremgangstid. Jeg synes, det er for let at stå af og sige, at nu kan man klare sig selv.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det, jeg har sagt, er, at vi er uenige i en række af midlerne, som ligger i det her forslag.

Når det drejer sig om dagpengeperiodens længde, kan man jo sige, at hvis alle, som har været ledige i fem år, kommer i arbejde, som regeringen forestiller sig, hvorfor skal man så forkorte den? Så er det jo slet ikke nødvendigt. Man kan selvfølgelig også omvendt sige: Jamen vi kan lige så godt forkorte dagpengeperioden til fem år, for der er jo ingen, der får brug for det. Men man kan da lige så godt sige: Der er ingen grund til at forkorte dagpengeperioden, hvis man er så sikker på, at ingen falder ud. Så kan man lige så godt lade være, så kan man gøre den uendelig.

Det, der er vores idé, er at sige, at folk står til rådighed for arbejdsmarkedet. De skal have tilbudt et arbejde, og de skal selvfølgelig tage det arbejde, som vi har tilbudt dem, når det i øvrigt altså er et regulært arbejde. Det skal de selvfølgelig gøre, og så er det nærmest ligegyldigt, om dagpengeperioden er den ene eller den anden, for så kommer man aldrig ud i, at arbejdsløsheden kan vare så længe som fire, fem eller syv år.

Ideelt set bør man kun være arbejdsløs et års tid, endda mindre. Jeg ville da være træt af overhovedet at være arbejdsløs, og det mener jeg også de fleste andre er, så derfor er det en nødløsning, når vi siger, at dagpengeperioden skal være lang.

Men hvis man i regeringspartierne er så sikre på, at der ikke er nogen, der falder ud efter fem år, hvorfor så sige, at dagpengeperioden skal forkortes? Hvorfor har man så lavet en besparelse på posten? Det er jo, fordi man regner med, at der er nogle, der forsvinder andre steder hen i systemet.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Hr. Ole Vagn Christensen for en kort bemærkning, og så forsøger vi at komme tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg synes, det var et godt spørgsmål, hr. Aage Frandsen her kom med.

Vi kunne have valgt den vej. Vi kunne have sagt: Lykkes det, eller lykkes det ikke, og have stillet folk i udsigt, at så ser det bare sådan ud, og når de syv år er gået, fanger det hele.

Vi har valgt en anden vej. Vi har valgt den vej, hvor vi tror på, at der er balance omkring det her punkt, og det vil sige, at vi har en forpligtelse som socialdemokrater, for vi er ikke interesseret i bare at få folk skubbet ud. Det er derfor, jeg sagde: Hvad vil man gøre, hvis nu det viser sig, at en 4-årig periode ikke kan nå sammen? Det fik jeg ikke noget svar på fra Venstre.

Vi tror på, at den 5-årige periode er dér, hvor vi har nået balancepunktet ud fra det, som vi kender til, og derfor er det selvfølgelig klart, at man ikke kommer i den situation, og at man i hvert fald forstår at få samlet tingene op hen ad vejen. Det var derfor, jeg anbefalede hr. Aage Frandsen at gå med ind i den opgave, som ligger her, for jeg tror, at vi er meget enige.

Lange ledighedsperioder er jo et udtryk for, at samfundet ikke kan klare fordelingen af beskæftigelsen, af uddannelsen, og derfor drejer det sig selvfølgelig om, at vi prøver på at tilnærme os disse situationer.

Vibeke Peschardt (RV):

I Det Radikale Venstre ser vi dette lovforslag som en forbedring og en opstramning af det nuværende system.

Debatten om dagpengene og velfærdssamfundet har været meget livlig gennem de sidste år, og kritikken af dagpengesystemet har været massiv.

I vores parti har vi i godt samarbejde med de øvrige regeringspartier lavet et udspil til en ny og, mener vi, forbedret dagsorden for de ledige. Der skal tages hånd om dem på en anden og en bedre måde. Det er det, lovforslagene er udtryk for, og som jeg ser det, står vi med et oplæg, som mange bør kunne være med til at tilslutte sig.

Forslaget har forskellige sigter. I opgangstider – i øvrigt altid – er det vigtigt at sikre den fornødne fleksibilitet på arbejdsmarkedet. Det er derfor et forslag om at åbne op for, at arbejdsløshedskassernes faglige afgrænsning kan blive udvidet. Meningen er at gøre a-kasserne mere professionelle og sikre et bedre grundlag at drive dem på.

I Det Radikale Venstre har vi gennem meget lang tid ment, at det var nødvendigt at forhøje aldersgrænserne for optagelse i dagpengesystemet. Vi har spurgt os selv, om det kunne være rigtigt, at unge mennesker på 16 år lagde billet ind på passive ydelser i så ung en alder. Vi forstår godt, hvorfor reglen er der. Der er en historisk forklaring på det, det er den måde, systemet er skruet sammen på.

Dengang arbejdsløsforsikringsloven blev lavet, så systemet helt anderledes ud, og de unge mennesker kom ud på arbejdsmarkedet langt tidligere end nu. Man kan derfor sige, at en modernisering af systemet – den modernisering, der sker nu – går ud på, at aldersgrænsen for optagelse i arbejdsløshedsforsikringen bliver hævet fra 16 til 18 år. Forslaget skal naturligvis ses i sammenhæng med tilbudet om eller pligten for de unge mennesker til at tage uddannelse eller jobtræning.

Det fører lige over i den måske mest væsentlige forbedring af systemet, nemlig at unge under 25 år efter 6 måneders ledighed inden for 9 måneder skal have ret og pligt til uddannelse eller jobtræning i op til 18 måneder, altså en fremrykning af uddannelsesindsatsen.

Vi ved jo, at de, der bliver tabere på arbejdsmarkedet, er dem, der ingen ordentlig uddannelse har. Det skal der laves om på, og derfor dette i virkeligheden meget ambitiøse forslag til en forbedring.

Vi kan i et velfærdssamfund som det danske ikke blive ved med at leve med, at op mod en tredjedel af en ungdomsårgang ikke får ordentlig uddannelse eller relevant jobtræning. Det skaber marginalisering og dårlig livskvalitet hos de mange, der bliver tabere.

Afkortningen af dagpengeperioden fra 7 til 5 år er efter Det Radikale Venstres opfattelse udtryk for den samme strategi, nemlig en forbedring for de ledige. Fremrykningen er knyttet sammen med aktivering. Efter 2 års ledighed sætter aktiveringen ind med fuld styrke, og aktiveringsperioden er herefter 3 år på dagpenge.

Ingen kan være tjent med, at ledige er ledige i både 7 og 9 år, og det aktuelle opsving skal udnyttes til at få de svageste ledige ind på arbejdsmarkedet. De skal aktiveres.

Det går som en rød tråd gennem forslaget, at det bygger på såvel ret som pligt. Man skal huske, at med den fremrykkede indsats får den ledige langt bedre muligheder for at bevare sin tilknytning til arbejdsmarkedet.

Endelig strammes reglerne for uddannelse med dagpenge op.

Tilgangen til overgangsydelse ophører med udgangen af året, fra 1. januar næste år. Overgangsydelse var tænkt som et overgangs-fænomen, der som led i arbejdsmarkedsreformen blev fremsat for 2 år siden. Nu bliver det afskaffet, dog således at borgere, der er fyldt 50 år i 1996, får mulighed for at søge ydelsen inden udgangen af januar næste år.

Endelig rummer forslagene, synes jeg, nogle interessante tanker, der åbner op for en fortsat diskussion om indførelse af tillægforsikring, om indpasning af afholdelse af ferie i arbejdsløshedsperioder samt om forbedring af arbejdsløshedsstatistikkerne og nogle opgørelsesmetoder. Det synes vi er interessant.

I Det Radikale Venstre håber vi på gennemførelsen af de fremlagte forslag og i hvert fald en diskussion om indførelsen af tillægforsikringer, feriedagpenge osv.

Vi mener, vi er nået et godt stykke vej i samarbejdet med vores regeringspartnere om disse lovforslag, og hvis jeg skulle være lidt dristig, vil jeg håbe, at vi har fremsat et tilbud, som det bliver svært at afslå. Det gælder både i forhold til de ledige og i forhold til de partier, som vi skal finde flertallet sammen med.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Det lyder jo smukt, når det fra De Radikales side bliver sagt, at den allerstørste forbedring i det her forslag er forbedringerne for de unge. Men problemet med tilbudene til de unge er lige præcis, at det er tilbud, man ikke kan sige nej til. Det er et tilbud af siciliansk karakter. Der er vel ingen, der forestiller sig, at man kan indgå i et regulært uddannelsesforløb, hvis det er noget, man er blevet tvunget til. Og der mangler fuldstændig en beretning om, hvad det er for nogle typer uddannelser. Hvorfor var svaret ikke snarere, at man skulle åbne de eksisterende uddannelser, som folk i stribevis er blevet afvist fra?

Hvorfor stiller man nogle uddannelser op, som man end ikke har fremlagt indholdet i?

Hvad er det for nogle typer uddannelse, hvor man forestiller sig at nogen efter 18 måneder vil være fuldt kompetent på et i øvrigt faglært arbejdsmarked?

Alle de ting er der ikke taget højde for. Så når fru Peschardt siger, at det er den bedste forbedring i det her forslag, så siger det altså temmelig meget om, hvad det egentlig er, der er i vente.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Et tilbud, man ikke kan sige nej til, var slutteplikken fra fru Vibeke Peshardt, og så er det lidt vigtigt at vide, hvad det tilbud går ud på. Jeg vil her indskrænke mig til at stille et enkelt spørgsmål. Så har fru Vibeke Peschardt mulighed for at svare også inden for en kort bemærkning. Og det kan sådan set gøres med ja eller nej.

Er det sådan, at 5 år er 5 år? Jeg har forstået det sådan, at 5 år er sådan set 5 år, når det drejer sig om de unge under 25 år. Men 5 år er ikke helt 5 år, når det drejer sig om dem, der er ældre end 25 år. Jeg vil gerne høre fra Det Radikale Venstre: Er 5 år 5 år for alle uanset alder, eller har vi en aldersdiskrimination her? Det er lidt vigtigt, hvis man skal tage stilling til et tilbud, man ikke rigtig kan sige nej til.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jamen det kan jeg godt svare ja til. Det er 5 år, fordi vi regner med, at aktiveringen kommer til at virke så godt, så dagpengeperioden på intet tidspunkt bliver forlænget.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Der lå et element af skøn i det svar. Jeg vil gerne have det udbygget lidt. Hvad bygger Det Radikale Venstre det skøn på, at der overhovedet ikke på noget tidspunkt bliver risiko for, at man kan komme til at vente lidt på at få et aktiveringstilbud? Det er jo det, der kan forlænge perioden for de over 25-årige, så vidt jeg har forstået. Hvor lang tid skal man så kunne forlænge den periode? Hvis vi ryger ind i en lavkonjunktur igen, er det så sådan, at man kan få dagpenge i det uendelige? Hvad er det definitive loft? Det vil jeg gerne vide.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Nej, man kan ikke få dagpenge i det uendelige. Skulle det ske, at nogen i en aktiveringssituation kommer ud for at udstrække perioden til 5 år og 1 uge eller 5 år og 2 dage eller noget i den stil, så er det da muligt, at man bliver nødt til at se på, om man skal lave en opstramning af reglerne, men det går jeg ud fra man kan tale om.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Men hvis nu vi har en person, som ikke får tilbuddet efter 2 års forløb, men efter 2½ års forløb – det er trods alt et højt ambitionsniveau, regeringen har sat sig som mål – hvad så? Betyder det så, at vedkommende alligevel ryger ud tidligere, eller hvad betyder det?

Det må fru Vibeke Peschardt jo svare på. Hun taler, som om det er 5 år og så en enkelt dag eller to, men det kunne jo også være et halvt år, som det kniber med. Hvad er lovens bogstav? Er lovens bogstav ikke, at man kan strække den til 5½ år f.eks.? Og er det ikke lovens bogstav, der er gældende, eller er der en aftale mellem regeringens partier indbyrdes om, at det skal laves om eller man på anden vis skal sikre, at det, som måske Det Radikale Venstre mente var lovens ånd, ikke skal være lovens bogstav? Hvad er de radikales udlægning af det? Er det lovens tekst, der gælder, eller er det en anden fortolkning?

Når jeg så har fået fru Vibeke Peschardts svar, kan det være, jeg beder den anden om også at svare. Det venter jeg med.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Det er jo ganske snedigt og ganske smart at begynde at bore i lige præcis det spørgsmål.

Jeg vil godt sige på regeringens vegne og på regeringspartiernes vegne, at vi forudsætter, efter at indfasningen er sket og færdiggjort 1. januar 1999, at alle har sikkerhed for at få 3 års fuld aktivering efter 2 års ledighed, og i den situation er 5 år 5 år.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg kan godt forstå dansk. Jeg forstod også ministerens svar. Men hvis det nu viser sig, at regeringens forudsætninger ikke helt holder, hvad er så gældende? Er det lovens bogstav eller hvad?

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

De ledige skal efter 2 års ledighed have 3 års fuld aktivering for maksimale dagpenge. Det er det, vi siger. Det forpligter regeringen sig til. Vi forpligter os til en aktivering på 3 år, og efter 3 år på fuld aktivering er dagpengeperioden slut. Så det vil sige, at 5 år er 5 år.

Hvis der skulle være en situation, hvor konjunkturerne ændrede sig og blev helt anderledes, end vi regner med – altså, vi er fremme

efter 1. januar 1999, det er det tidspunkt, vi snakker om lige nu, den 24. oktober 1995, vi er altså 4 år fremme, men vi forudsætter, at konjunkturerne er sådan, som alt tegner til i øjeblikket. Skulle de ændre sig, skulle konjunkturerne pludselig blive lavkonjunkturer i stedet for højkonjunkturer, så er det selvfølgelig et spørgsmål, der skal drøftes politisk. Naturligvis.

Det, regeringen siger, og det, der ligger i forslaget, er, at det er ikke den enkelte ledige, der skal bære ansvaret for, at den ledige ikke kan få de tilbud, som regeringen siger der skal være til rådighed. Men nu siger jeg på regeringens vegne, at vi vil garantere, at der er tilbud til alle efter 1. januar 1999, sådan at vi kan sikre, at der er en toårig dagpengeperiode og en treårig aktivperiode.

Nu springer jeg en lille smule – det er, fordi jeg kom til at sige aktivperiode – jeg vil sige, at jeg faktisk er enig i det opgør, som jeg fornemmede hr. Aage Frandsen var ved at tage med aktiveringsbegrebet. Jeg tror, at det er rigtigt, at det her med at sige aktivering leder tanken hen på omsorgssektoren, hvor de ældre mennesker skal aktiveres.

Det, som det her dybest set handler om, er at give de ledige nogle tilbud, nogle tilbud om at gå ind i jobrotationen, tilbud om at gå ind i uddannelse, gå ind i tilbud, der fører til job. Om det så kører igennem en periode, jobtræning eller puljob, det er det, vi diskuterer i det næste lovforslag, vi skal i gang med.

Men jeg er faktisk meget enig i, at vi skal prøve at lave et opgør med begrebet aktivering. Det tror jeg faktisk støder ganske mange ledige; de vil ikke aktiveres, de vil have nogle tilbud, de kan forholde sig konkret til som voksne mennesker, og det synes jeg det er meget godt at få melding om fra SF.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Arbejdsministeren kaldte mine spørgsmål for snedige. Jeg må skuffe arbejdsministeren og sige, at jeg opfatter ikke selv mine spørgsmål som særlig snedige.

Det er heller ikke, fordi jeg har problemer med at høre, hvad arbejdsministeren siger. Jeg har heller ikke problemer med at læse de udtalelser, finansministeren kommer med. Jeg kan også godt høre og forstå, hvad det er, fru Vibeke Peschardt siger. Mit problem er ganske enkelt det, at jeg har svært ved at få det til at hænge sammen. Det er problemet, og det er baggrunden for, at jeg stiller de her spørgsmål i dag.

Regeringen har selv valgt en procedure, som vi advarede imod. Regeringen har selv valgt at fremlægge de konkrete lovforslag, som så viser sig ikke at være særlig præcise alligevel, og som regeringspartierne internt er dybt uenige om hvordan skal forstås.

Jeg har selv deltaget i nogle forhandlingerovre i Finansministeriet og oplevede, at man efterfølgende i Berlingske Tidende kunne læse et referat af mødet. Det var det angiveligt. Men indholdet i referatet kunne jeg ikke helt identificere, må jeg så sige. Og nu ved vi jo godt, at journalister kan forstå og misforstå tingene sådan lidt efter forgodtbefindende og sådan noget, og derfor er det dybt relevant at stille spørgsmålene her face to face: Hvad er den samlede regerings intention, når de 5 år er gået?

Jeg forstod på fru Vibeke Peschardt, at det var 5 år og 1 uge eller 5 år og 2 dage. Hr. Bjørn Elmquist var citeret i Berlingske Tidende for at sige, at det nu var 5 år og 2 måneder.

Er det 5 år sharp, eller er det 5 år og et eller andet? Og hvis det er 5 år og et eller andet, så vil jeg gerne vide, hvad dette et eller andet indeholder. Jeg synes faktisk, at de ledige har krav på at få det at vide. Det er en forpligtelse, man har, når man bærer de gyldne kæder, at vide, hvad der er konsekvensen af forslagene, og også oplyse Folketinget om det. Det er baggrunden, og det er hverken snedigt eller det modsatte. Det er ren og skær et ønske om at få afklaret, hvad det er for et lovforslag, vi behandler.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil også sige, at det ikke er for at være specielt smart eller snedigt, at vi borer i det her både fra højre og venstre. Det er, fordi det er levende almindelige mennesker, og det er deres livsvilkår, vi snakker om, og så er det nok så vigtigt at være præcis.

Det svar, vi nu har fået fra arbejdsministeren, lader formode, at de ledige trods alt ikke skal undgælde for en situation, hvor de af tekniske grunde ikke kan få de tilbud, som de så har krav på. Men det er altså i modsætning til, hvad fru Peschardt sagde.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil gerne understrege, hvad arbejdsministeren også sagde, at spørgsmålet om ret og pligt går begge veje. Retten og pligten går selvfølgelig fra lønmodtagerne til systemet, men det går alt-

så også fra systemet ad den modsatte vej. Og de 3 år er, hvad regeringen regner med kan lade sig gøre. Det er, hvad vi satser alt, hvad vi kan, for at få gennemført og få til at lykkes.

Men det er klart, at der kan da være enkelt-situationer, hvor det teknisk er kikset undervejs, fordi der i en kortere periode har været et skred, og man kan da ikke forlange fire år i forvejen, at vi nøjagtig skal beskrive den ene situation eller den anden situation. Der vil være enkeltteksempler, hvor det skrider.

Mig bekendt er den nuværende ordning ikke skredet. Mig bekendt er der ikke nogen, der er faldet igennem på nuværende tidspunkt. Og som finansministeren så klogt har sagt: Når vi sætter aktiveringen og de her ting – hvad man nu end skal kalde det – i højsædet, så er risikoen for at falde ud endnu mindre. Og hvis der ikke er nogen, der falder ud af systemet i dag, hvorfor skulle der så være nogen, der faldt ud af et endnu mere effektivt system?

Vi diskuterer nogle fiktioner, som Venstre og De Konservative, specielt De Konservative i øjeblikket, render rundt og leger med.

Jeg synes i virkeligheden, der var en anden diskussion, der var endnu mere spændende, nemlig diskussionen om, om 5 år er 5 år nedefra. Alle er interesserede i, om 5 år er 5½ år, men jeg spørger bare, om 5 år ikke godt kan være 4½ år eller 4 år eller 3 år. Og det kan det godt, vil jeg understrege, ved at disse aktiveringstilbud naturligvis skal vige, hvis der kommer reelle job.

Det var da også en interessant melding at give, at fordi man kommer ind i de 3 år, så er man ikke bare låst fast i de 3 års system. Nej, man kan godt risikere i gåseøjne, at der efter 1 år faktisk kommer et job, som man er nødt til at tage.

Det synes jeg også man skulle have med i den diskussion, må jeg sige til fru Pia Christmas-Møller, for det er altså lidt mere nuanceret end bare at sige, at nu skal der altså trækkes en streg i sandet, og nu skal vi vide helt nøjagtig, hvad der sker om 4 år for alle mulige mennesker. Der kan da selvfølgelig være en enkelt situation, hvor mennesker af systemets grund smutter, og det skal de da ikke undgå for.

Anden næstformand (Henning Grove):

Herefter er det hr. Aage Frandsen for en kort bemærkning og derefter fru Vibeke Peschardt, og så agter jeg at gå videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg er da glad ved, at arbejdsministeren er enig i, at folk ikke skal aktiveres. Men det, jeg var lidt bekymret for, var egentlig, at det bare var udtrykket, arbejdsministeren gav mig ret i var forkert. Jeg mener i virkeligheden, det er et meget dækkende udtryk for det, der rent faktisk i mange tilfælde desværre er sket, nemlig at der har været tale om aktivering og ikke arbejde. Jeg mener altså, at det ikke er udtrykket, der er så meget galt. Det er indholdet, der er galt.

Og med hensyn til det konkrete: Hvor er det, skæringsgrænsen er?

For det første er det klart, at hr. Duetoff har ret i, at hvis der kommer regulære job til nogen, så bliver de meget korte. Jamen det er jo lykkeligt. Regulære job til folk er lykkeligt, og det ved jeg at folk gerne vil have. De vil ikke have en eller andet beskæftigelseslignende ting i en aktivering. De vil have regulære job. Det er det ene.

Så er der spørgsmålet: Er der nogen, der er faldet ud? Jo, det er der rent faktisk, men grunden til, at man redder de fleste, er jo, at kommunerne ved, at det kan betale sig at ansætte dem i kommunen i en periode, for at de kan blive i dagpengesystemet. Det er det, nogle kommuner gør, for at de ikke ryger over i bistandssystemet. Så derfor er der nogle, der ad den vej bliver reddet.

Så med hensyn til det konkrete: Hvornår falder man ud og hvornår ikke ud? Jeg føler mig nu ikke helt på sikker grund i forhold til, hvad arbejdsministeren lovede, og jeg vil ikke anbefale en arbejdsløs om 5 år at rejse en sag ved retten i forhold til, hvad arbejdsministeren i dag har lovet. Jeg tror ikke, det var en garanti, der lå i det.

Det er ikke nok at tale om tekniske ændringer. Det er konjunkturerne, der kan ændres. Det er sådan set dér, det er meget mere interessant for den arbejdsløse, fordi det er mere alvorligt. Det er klart, at hvis det er noget med en lille teknisk fejl, så kan man godt sige, at regeringen kan stå inde for det, for så er det kun den enkelte, det drejer sig om, men hvis konjunkturerne har ændret sig, så er jeg ikke tryk ved at tro på, at regeringen står ved, at 5 år er 5 år.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg vil godt slå to ting fast. Der er en meget, meget vigtig pointe i det her, og den går ud på, at regeringen faktisk forpligter sig til at få akti-

veringen til at virke så hurtigt som overhovedet muligt. Det vil sige, at man hele tiden vil følge, hvordan det her kører.

Dernæst mener jeg at kunne slå fast, at det ret og pligt-tilbud, der gælder efter 1. januar 1999, skal iværksættes straks efter 2 års ledighed, og når det sker, er der ingen problemer.

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne starte med at være positiv, for jeg ved, det glæder arbejdsministeren i den grad.

Det her er en stramning af reglerne, og det ser vi absolut positivt på. Så er det også sagt. Det er et så lille minimum af en stramning af reglerne, som det næsten kan lade sig gøre, men det er o.k., at aktiveringsperioden strammes op, det er positivt.

Men vi ser ikke – og derfor vil vi også komme med yderligere forslag – at der er mulighed for den kontrol, som vi gerne vil. Bl.a. er der stadig væk ikke i nogen af forslagene bare tilnærmelsesvis mulighed for at kunne samkøre registre, sådan at vi forhindrer, at der bliver svindlet med tingene.

Ministeren og nogle ordførere har sagt: Jamen uha, det må vi endelig ikke tale om. Men hvorfor i alverdens riger og lande må vi ikke få lov til at være ærlige? Hvorfor må vi ikke få lov til at sige, at der er nogle, der prøver på at omgå reglerne? Selvfølgelig må vi det, og derfor er vi også på et tidspunkt nødt til at komme med nogle lovinitiativer, der siger, at vi må have kontrol med det.

Og kontrol er nødvendig, når vi taler om, hvilke former for jobtræning der skal til, og når vi taler om, hvad det er for nogle reelle job, der skal til. Vi skal have en ordentlig form for kontrol. Ellers får vi udbygning af det, vi har haft indtil nu, nemlig tømme-vandpytte-projekter. Det er dog det mest vanvittige, der findes. Jeg er med på, at der reelt ikke er nogen, der har tømt vandpytter, men nogle projekter har været lige så vanvittige.

Jeg giver SF meget ret, når de siger: Jamen det, der skal til, er reelle job til alle. Det er ikke beskæftigelsesopgaver, der skal til. Det er reelle job. Det kan vi skabe, hvis vi står sammen og vil gøre noget for erhvervslivet, men vi kan ikke gøre det ved at lave nogle kunstigt skabte job hverken i kommuner eller amter eller på statsplan, eller hvor man nu ellers havde tænkt sig at tvinge dem ind i erhvervslivet.

Fremskridtspartiet er meget glad for, at der er en stramning af overgangsydelsen, men den

skulle have været, om jeg så må sige ført konsekvent igennem. Det skulle have heddet: Fra 1. januar 1996 stopper overgangsydelsen, punktum. For denne her idé med, at man siger: Nå ja, de, der nærmer sig, og hvis de nu alligevel er lige ved osv., så kan de få lov til at køre videre, den duer ikke. Vi har ganske enkelt ikke råd til det. I øvrigt er det spild af gode ressourcer at sige, at folk, fordi de nærmer sig 50 år, skal have lov til at lade være med at gå på arbejde, men skal have det hele klarert ved overførselsindkomster, som der reelt er tale om.

Men så kommer vi til det, der næsten er det allerværste i det her forslag, og som kan få Fremskridtspartiet til at blive meget, meget ked af det, vred, ophidset, ligegyldig hvad man har tænkt sig at bruge af superlativer, og det er, at man nu putter ind i et forslag, som vi nok alle sammen kunne have nået frem til – det var da i hvert fald en stramning, der var af det gode – at a-kasserne lige akkurat skal tvinges væk fra frivillige aftaler og fra at være på 5.000 medlemmer, for de skal op på 50.000, således at man sikrer sig, at det er de gode gamle fagforeninger, der nu får et klap på skulderen imod arbejdstagernes ønske, imod al sund fornuft, og så kommer regeringen bare flot og siger det sådan. Det er fuldstændig korrekt, som det er blevet sagt, at i første optryk af lovforslaget stod der, at det skulle gælde fremover, og i det andet optryk står der, at de næstkommende skal være på 50.000. Det hjælper ikke meget.

Der er ingen her, der er i tvivl om, tror jeg, at Fremskridtspartiet går ind for, at alle a-kasser privatiseres her og nu, færdigt arbejde. Så er det op til den enkelte arbejdstager, hvor de ønsker at have deres a-kasse, og hvilken en det skal være. Vi går også ind for, at det skal kunne være tværfagligt, og at enhver skal kunne starte den op.

Men det er ikke det, som forslaget i dag går ud på. Det går ud på, at regeringen kommer og siger: Alt, der kommer fremover, skal ikke kun være på 5.000 medlemmer. Det skal være 50.000. Det er at lægge en bombe under alt, hvad der hedder, at man skal have lov til at aftale sig frem.

Men det er altså også regeringens målsætning. Det har vi jo set i debatten i dag, vi har set det før, vi ser det ustanselig: At man ønsker, at nu skal man efter Socialdemokratiets vilje kunne gennemtrumfe, at det skal være de store arbejdsløsheds-kasser, de store partier, der skal bestemme, hvordan alt folket skal leve.

Fremskridtspartiet er ikke blot modstander af det, vi er indædt modstander af det, og det glæder mig at kunne konstatere, at der her i Folketinget også nu er ved at være modstand imod det.

Jette Gottlieb (EL):

Regeringen har fremlagt forslag til ændring af lovene om arbejdsløshedsforsikring og aktiv arbejdsmarkedspolitik. Det gjorde den også sidste år og året før. Første gang var der tale om en egentlig reform, hvor man havde søgt at fremlægge en samlet arbejdsmarkedspolitik med forslag, gode og dårlige, der bl.a. havde til formål at gøre indhug i den store arbejdsløshed.

Blækket er tørt, men det er ikke mere end lidt over 3 måneder, siden de sidste overgangsordninger udløb, altså siden denne reform var fuldt gennemført, og nu fremlægger regeringen så forslag med en helt anden grundtone.

Grundtonen, den bagvedliggende holdning i de her nye forslag, er for det første: Det er den arbejdsløses egen skyld, at hun er arbejdsløs.

For det andet: Enhver, der får tilstrækkelig pisk, kan sagtens finde et job, og ikke bare enhver, men også alle på én gang. Det vil sige, at regeringen indirekte opstiller den forudsætning, at parallelt med disse nye ordninger, den vil indføre, sker der en jobskabelse på mindst 500.000 job. Alternativet er jo, at regeringen må indrømme, at der er nogle – og jeg vil hævde overordentlig mange – der uforskyldt bliver ramt af det her.

For det tredje: De unge under 25 år skal opfattes som en særlig pariakaste, der dybest set ikke hører hjemme på arbejdsmarkedet, i hvert fald ikke på normale overenskomst- og aftalevilkår, med hvad det indebærer af mulighed for at forsikre sig imod arbejdsløshed.

Hvorfor kommer forslagene så på banen nu? Først må det gøres klart, at det følger i kølvandet på en lang og stigende hetz imod de arbejdsløse. Mængden af myter om muligheden for, som arbejdsministeren udtrykker det, at gå og hygge sig i a-kasserne, om det slappe rådighedssystem, om de arbejdsløses mulighed for at vægre sig ved anvist arbejde er vokset helt forrygende.

Mængden af historier om katastrofale flaskehalse, om stribevis af ubesatte job og det drastiske fald i arbejdsløshedstallet er vokset tilsvarende. Realiteterne er, at arbejdsløshedstallet reelt er det samme, som det var for 2 år siden. Realiteterne er, at vi har et særdele stramt

rådighedsbegreb, og at straffen falder prompte ved forsyndelse.

I hvilket andet system er bøden for at komme for sent til bussen 2.555 kr.? Det er prisen for 1 uges mistede dagpenge, som er resultatet af at komme for sent til et møde i arbejdsformidlingen. Og oven i købet med en slags betingetheds-klausul, der indebærer, at i tilfælde af gentagelse er konsekvenserne betydelig alvorligere.

Realiteten er, at historierne om flaskehalse aldrig kan dokumenteres, når man går i dybden med dem. Som regel stammer de fra, at virksomheder stiller krav om til rådighed stående arbejdskraft med lige præcis de specielle kvalifikationer, som virksomheden efterspørger, og de skulle helst være mødt i går. Ikke noget med en planlægning i virksomheden eller en henvendelse i god tid til arbejdsformidlingen med forslag til kurser og oplæring.

Og historierne melder aldrig om det antal tusinde lærlinge, der de sidste par år er blevet afvist fra praktikpladser f.eks. i byggefagene, hvor man nu hævder at have mangel på kvalificeret arbejdskraft. Det er den slags historier, som de arbejdsløse og de unge nu skal undgå for.

Man kunne så tænke, at Socialdemokratiet bare er hoppet med på vognen, så at sige hoppet med på myterne, er blevet ofre for hetzen, men nej. Socialdemokraterne er ikke medløbere, men aktivt udfarende i hetzen og myterne og i de forslag, der nu ligger her på bordet. Hvad er det i den samfundsmæssige udvikling, der har ændret sig så drastisk på de 2 år, der er gået, siden arbejdsmarkedsreformen blev vedtaget? Hvad er det, der gør, at Socialdemokratiet føler sig tilskyndet til at afkorte dagpengeperioden uden en tilsvarende sikring af regulære job?

Hvad er det, der gør, at man igen vil forringe orlovsmulighederne? Hvad er det, der gør, at man ønsker at gøre jobrotation så vanskelig, at det næsten er umuligt?

Hvad er det, der har ændret sig, siden arbejdsministeren i øvrigt meget personligt skrev til de arbejdsløse i vejledningspjecen om jobdeling:

»I dagens Danmark er der mange af dem, der har et arbejde, som sukker efter at få lidt mere tid til andet end bare arbejde. Samtidig er der også mange, som er kastet ud i arbejdsløshed, og som søger med lys og lygte efter job.«

Søger med lys og lygte efter job bliver der sagt; ikke noget med at man går og hygger sig i a-kasserne. »Svaret på disse problemer kan

være jobdeling, hvor de, der er i arbejde, får mere fritid og samtidig giver plads for dem, der gerne vil have noget at lave. Nogle har allerede vist vejen. Jeg håber, at mange flere vil følge efter. Med venlig hilsen Jytte Andersen.»

Jeg vil videre spørge: Hvad er det, der gør det nødvendigt at fjerne de tilskyndelser til videreuddannelse, der var etableret? For et år siden hed det og denne gang fra Orlov til uddannelsesvejledningspjecen:

»I mange år har vi haft en stor gruppe ledige samtidig med, at folk på arbejdsmarkedet ofte er ved at slide sig selv op. Der har ikke været tilstrækkelig tid til efteruddannelse og lign. Lad arbejdsformidlingen vejlede dig om de nærmere muligheder. Tag springet! Lær noget! Det er aldrig for sent. Med venlig hilsen Jytte Andersen.«

Hvad er det, der har fået Socialdemokratiet til at gå så varmt ind for et tredje arbejdsmarked, som bygger på pligten til at arbejde på ikke-overenskomstmæssige vilkår, f.eks. uden strejkeret, hvor der udføres opgaver, der indlysende kunne udbydes som regulære job, og i parentes bemærket kunne etableres uden ekstra omkostninger, som det er fremgået af Enhedslistens forslag? Hvad er det for et ideologisk felttog, regeringen har sat i værk?

Jeg tror, at regeringen har tænkt at haste dette igennem med henvisning til et opsving, der måske allerede er på retur, idet gruppen, der bliver ramt af forslagene, med stigende beskæftigelse nemlig vil være mindre og pillerne lettere at sluge; dog kun for at vokse dramatisk i en senere nedgangsperiode, men så er stramningerne jo på plads, og kvælergrebet taget. Det er vel dybest set det, der er grunden til at fare frem nu.

Peter Duetoft (CD):

Jeg synes, det er svært at adskille lovforslag nr. L 14 fra nr. L 15 og andre forslag, vi skal diskutere senere, og derfor vil jeg gerne komme med en lidt generel indledning og understrege, at vi kan støtte begge lovforslag.

I forlængelse af fru Jette Gottliebs tale vil jeg godt sige, at en af de ting, der er vigtige for arbejdsmarkedspolitikken i øjeblikket, er, at man får en accept af, at det stadig væk er de rige, de velstillede og dem, der har job, der skal betale til dem, der ikke har job. Forudsætningen for, at det fortsat kan fungere, er, at det system, man har opbygget, er både effektivt og rimeligt, og det drejer det her sig altså også om.

Jeg er overbevist om, at man forebygger en klassekamp i løbet af nogle få år, hvis man får bygget et system op, der af alle accepteres som en god måde at gøre tingene på. Jeg er da godt klar over, at der skal være en balance her, for man skal jo ikke stramme så meget for at undgå nogle negative virkninger, at man kommer til at ramme nogle mennesker, der vitterlig har brug for systemet. Det er altså en balance, der skal findes mellem på den ene side effektiviteten og på den anden side, at man ikke rammer nogen urimeligt. Men jeg mener faktisk også, at regeringen har lagt godt op til den balance i de forslag, der her foreligger.

Den konservative ordfører var tidligere inde på, at man skulle begynde at diskutere ydelsesniveau, og dér vil jeg så bare for god ordens skyld for 27. gang slå fast, at efter CD's opfattelse skaber man sociale problemer ved at nedsætte ydelsesniveauet; det er ikke vejen at bekæmpe arbejdsløsheden på. Det er ikke en nedsættelse af dagpengene, vi har brug for, men det kan da godt være, at der ikke er afstand nok mellem dagpengene og lønnen for de lavestlønnede job. Men CD har også peget på en anden måde at øge afstanden på, nemlig det beskæftigelsesfradrag, som erhvervsministeren tidligere har været fremme med. Der er ingen idé i at øge afstanden ved at gøre det socialt umuligt for de arbejdsløse, som De Konservative åbenbart vil, og vi er derfor ikke i stand til at opfylde det krav, som den konservative ordfører stillede, nemlig at det skulle inddrages i forhandlingerne om finansloven.

Det andet, som der selvfølgelig godt kan være grund til at tage en diskussion om, er rådgivningsreglerne, som jo er blevet strammet, og som virker ganske stramt i dag, og det synes vi man skal gøre i forbindelse med finanslovforhandlingerne, men det kan da lige så godt ende med, at tingene er, som de skal være, og som med, at de skal laves om. Vi vil ikke give et tilslag om konklusionen, men vil selvfølgelig gerne se på det.

Jeg har tidligere været inde på, at ret og pligt er et sundt begreb. Hver medborger har selvfølgelig rettigheder og pligter, men det har systemet også, og jeg vil godt gentage, hvad jeg sagde før, nemlig at det selvfølgelig er et voldsomt krav, der bliver stillet til systemet med de forslag, der her foreligger, og det er et voldsomt ambitiøst projekt, som regeringen har kastet sig ud i, og som jeg kun kan ønske held og lykke.

CD er tilhængere af den stærkere uddannelse både for unge og senere i systemet. Vi er

bestemt varme tilhængere af fremrykning, og vi synes også, at modellen med 2 år og så 3 års aktivering er god.

Om overgangsydelsen må jeg sige, at jeg har været ked af, at man har rørt ved den, men at jeg er blevet omvendt. Jeg har stadig væk syntes, at det var rimeligt, at mennesker kunne vælge og ikke skulle slæbes igennem alle mulige systemer på et tidspunkt, hvor deres jobmuligheder ikke var store; men jeg er blevet overbevist af, at man både har brug for den erfaring, som de ældre kan give videre, og at man har brug for dem i en række job, bl.a. de job, som jo vil blive samlet op både af hjemmeservice og af puljejobbene.

Her skal jeg så bare kort sige om puljejobbene, at dem ser vi jo som en af nyskabelserne og som utrolig vigtige for, at både samfundet får løst nogle af de problemer, vi har, og at vi samtidig får plads til mennesker på arbejdsmarkedet. Jeg synes, det er vigtigt – for nu at gøre puljejobbene færdige – at de yngre derigennem både kan samle point og kan lade dem indgå i forbindelse med praktik, sådan at der er noget fremadrettet i det.

Alt i alt vil jeg gerne gentage, at CD mener, at både det forslag, vi diskuterer nu, og dem, vi kommer til at diskutere senere, er velafbalancerede, og der skal ikke rokkes alt for meget ved dem, før de begynder at kamme over i en negativ retning. Det er da rigtigt, at man skal forhandle dem under finanslovdraftelserne, men man må forstå, at efter CD's opfattelse er skabelonen, retningslinjen, lagt. Der kan så diskuteres nuancer, hensigtsmæssighed, måske overgangsordninger osv., men linjen med fremrykning, bedre uddannelse og muligheden for at blive placeret på arbejdsmarkedet må være den, der holder, for vi tror faktisk, at det er det, der på lang sigt vil gøre os i stand til at håndtere disse problemer. Hvis ikke vi får lavet den balance, der ligger i dette, vil vi formodentlig komme i en situation på et tidspunkt, hvor vi vil få modsætninger mellem de betalende og dem i samfundet, der er ufrivilligt arbejdsløse, og så har vi skabt et meget voldsomt og ubehageligt samfund, som ingen af os ønsker. Derfor vil jeg sige til fru Gottlieb: Jeg er overbevist om, at dette er vejen til stabilitet.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Allerførst vil jeg sige til hr. Peter Duetoft, at jeg har fattet, at Socialdemokratiet, som jo er en dominerende part i den nuværende regering,

ikke i denne omgang ønsker generelt at diskutere ydelsesniveauer i dagpengesystemet, men det skal altså ikke forhindre Det Konservative Folkeparti i at påpege, at vi faktisk har nogle problemer i ydelsesstrukturen i forhold til lønningerne på arbejdsmarkedet og til det at søge ordinært arbejde, og jeg vil gerne sige til hr. Peter Duetoft, at ønsker om at ændre ydelsesstrukturen måske i hr. Peter Duetofts verdensbillede, men altså ikke i vores, nødvendigvis behøver at være ensbetydende med asociale nedskæringer. Man kunne rent faktisk godt forestille sig, at nogle af de ganske almindelige indkomstgrupper, som i dag går 40-50 pct. ned ved en uønsket ledighedsperiode, fik en håndsrækning ved en sådan omlægning. Hr. Peter Duetoft skal vare sig lidt, inden han tager alt for drastiske udtryk i sin mund.

Regeringens udspil bevæger sig jo på en knivsæg, når det drejer sig om ydelsesstrukturen. På ungeområdet kigger man faktisk på ydelsesstrukturen på en lidt kantet måde, og præcis her viser det sig jo, at incitamentet ikke peger i den rigtige retning, hvilket Landsarbejdsrådet også er inde på i dets udtalelse om lovforslagene. Landsarbejdsrådet opfordrer jo direkte regeringen til at sikre »... at ydelsesniveauet og forløbet af dette motiverer den unge til at fuldføre uddannelsen« underforstået, at det mener man ikke i tilstrækkelig grad tilgodeses i regeringens forslag, og det er vi altså nogle der godt kan forstå. Det er en håbløs ydelsesstruktur, der er indlagt, når det drejer sig om de unge: Først op på en høj sats, så ned på en lav sats, imens de er i aktivering. De bliver straffet, mens de er i aktivering, altså i uddannelse, og kommer så op på en høj sats efterfølgende.

Det er der ikke særlig meget perspektiv i, og jeg må sige til hr. Peter Duetoft, at jeg synes, han skal blive lidt mindre dogmatisk, når det drejer sig at diskutere ydelsesstrukturen. Vi bliver nødt til at forholde os til det før eller siden her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg håber, at fru Pia Christmas-Møller lagde mærke til, at det altså ikke kun er Socialdemokratiet, der ikke vil røre ved ydelsesstrukturen. Det er også CD, og det var faktisk det, jeg gav udtryk for.

Nu holder jeg for meget af fru Pia Christmas-Møller til at sige, hvad jeg mente om hendes indlæg. Derfor vil jeg gøre det venligt og sige, at

det dog er utroligt, at man stiller sig op her, har begrundet en ændring af ydelsesstrukturen og så fortæller, at det, man er ude på, er at gøre det bedre for nogle mennesker, der i dag går voldsomt ned fra deres normale indtægt, når de går over på dagpengene.

Vi er enige i, at deres problem er stort, men det er jo ikke det, det drejer sig om. Det, man igen og igen og igen hører i debatten, er jo, at forskellen på de lavest lønede og dagpengeydelsen er for lille. Det er jo det, man mener, når man siger ydelsesstruktur, så lad dog være med at pakke det ind i en eller anden påstand om, at der er nogle mennesker, der går for langt ned i indkomst, når de bliver ledige. Det er ikke det, der er interessant. Det, der er interessant, er, at fru Pia Christmas-Møller mener, at man, fordi der ikke er afstand nok mellem lønnen til de lavest lønede og dagpengene, skal sætte dagpengene ned. Det er CD uenig i, for vi mener, at kommer man ned på et lavere niveau, skaber man sociale problemer for folk til ingen verdens nytte. Derfor har vi anvist en anden vej, og den nævnte jeg at erhvervsministeren var inde på.

Jeg synes ikke, det er rimeligt at stille sig op her og fortolke ydelsesstrukturen for en helt anden gruppe, når det, man mener, er, at det er de svageste, der skal blive svagere, for det er jo det, Det Konservative Folkeparti siger.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg er ked af, at hr. Peter Duetoft er så dårligt inde i, hvad der er De Konservatives tanker og udspil. I sommer kom vi med et konkret udspil til en ny dagpengereform, som også omfattede ydelsessiden, og kort skitseret drejer det sig om, at vi vil hæve maksimum fra de nuværende 132.500 kr. til 180.000 kr. Samtidig vil vi ændre den formelle beregningsprocent fra de nuværende 90 pct. til 80 pct. Det er rigtigt, at der selvfølgelig vil være nogle, der på den facon forholdsommæssigt kan få lidt mindre ud af det, end de får i dag, men når hr. Peter Duetoft gør det til et socialt tilfælde at leve for mindre end maksimumdagpenge, er jeg nødt til at fortælle hr. Peter Duetoft, hvis han ikke ved det i forvejen, at der er masser af mennesker, faktisk i titusindvis af mennesker, som på ganske almindelige overenskomst-mæssige vilkår arbejder en fuld arbejdsuge til noget, der er mindre end maksimumdagpenge, og som får endnu mindre, hvis de skulle gå hen at blive ledige. Så påstanden om, at der er en utrolig social katastrofe i far-

vandet, hvis nogle skulle få 80 pct. i stedet for de nuværende formelle 90 pct., som de færreste i realiteten får, holder ikke vand.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg tror, at det netop i disse dage er 25 år siden, jeg var medlem af Det Konservative Folkeparti. Det var jeg i 3 uger, så kunne jeg ikke holde det ud længere, men jeg lærte ret meget om konservativ politik også på det tidspunkt, og grundsynspunkterne i den har ikke forandret sig ret meget, vil jeg gerne sige.

Jeg vil takke fru Pia Christmas-Møller for markeringen af, at der er folk, navnlig de lavest lønede, der vil blive ramt af den konservative plan, idet deres dagpenge vil blive nedsat, og jeg vil så bare konstatere, at en af grundene til, at jeg deltager i CD's arbejde og ikke i Det Konservative Folkepartis arbejde, netop er forskelligheden i vurderingen af, om det er rimeligt eller ikke er rimeligt. Der er mange andre gode grunde, men det er en af dem.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Der er sådan set ordførere fra både højre side i salen og venstre side i salen, der har givet udtryk for forbløffelse over, at vi fremsætter lovforslag, der justerer en forholdsvis ny arbejdsmarkedspolitik. Sådan som jeg hører det, men det kan være, at det er ønsketænkning, er det, fordi man er ked af, at den bliver justeret. Det må være vel et udtryk for, at man har været glad for den, og det er jo sådan set godt nok.

Jeg tror egentlig, at hvis vi nu lod være med at kigge på arbejdsmarkedspolitikken overhovedet, til trods for at udviklingen ændrer sig i erhvervslivet, i ledigheden og på arbejdsmarkedet som sådant, ville man med rette kunne kritisere regeringen, for det er klart, at en arbejdsmarkedspolitik hele tiden skal understøtte den dynamik, der er på arbejdsmarkedet. Det siger sig selv, at en arbejdsmarkedspolitik, som er blevet formet og tænkt under en lavkonjunktur, som der jo var i foråret 1993, med stigende ledighed, der nu virker på knap andet år i en helt, helt anden konjunktursituation, nemlig i en højkonjunktur, er der soleklart et behov for at kigge på for at se, om de redskaber, de tidsterminer, der ligger i arbejdsmarkedsreformen, nu er hensigtsmæssige.

Det er baggrunden for, at vi kigger på det. Det er ikke med de samme briller, som hr. Aage Frandsen kiggede på disse forringelser, som han

sagde, med. Det, vi sådan set gør, er, at vi netop – som jeg tror fru Vibeke Peschardt sagde – anlægger en forbedringsstrategi, for vi har mulighederne, fordi der bliver stadig færre ledige.

Derfor kan vi se, at der er plads, der er rum, og der er økonomi til at fremrykke indsatsen og tilbudene til de ledige. Tilbudene skal være bedre, de skal være mangfoldige, og det er derfor, at det nye system, når vi nu får det vedtaget, bliver suppleret med yderligere to arbejdsmarkeds-politiske redskaber.

Det ene er for de langtidsledige, idet man godt kan lave rotationsordninger på det private arbejdsmarked, fordi vi genindfører privat job-træning og supplerer så yderligere med nogle bedre og også mere fagligt acceptable jobpuljer, som har et indhold, der har kvalitet for den enkelte, men samtidig også giver borgerne en bedre service, hvad enten det nu er på børne-området, det grønne område, kulturområdet eller ældreområdet.

Jeg har altså meget svært ved at se, at det skulle være en forringelse at fremrykke nogle tilbud, gøre dem bedre og supplere dem med nye muligheder.

Det andet, vi har været optaget af, er at leve op til regeringens målsætning om, at alle unge mennesker skal have en uddannelse. De skal have en chance for at dygtiggøre sig, en chance for at opkvalificere sig, som det jo også måske lidt sært hedder.

Der har så været stillet nogle spørgsmål om, hvad det egentlig var for noget, de forestillede sig i regeringen om disse unges uddannelse. Der vil jeg godt bede interesserede om at lægge mærke til, hvad der står i lovforslaget. Der står faktisk, at efter 6 måneders ledighed skal man vejlede de unge helst om det ordinære uddannelsessystem, altså SU-systemet. Det kan være korte uddannelser, det kan være lange uddannelser, og vi har i øvrigt fået ganske gode bidrag fra SF til vores løbende finanslovforhandlinger om, hvordan man kan få det konverteret, sådan at man kan udvide uddannelsesindsatsen dér, hvor der er mest efterspørgsel.

Det ser vi naturligvis positivt på, for den bedste vej er selvfølgelig at få de unge ind i det uddannelsessystem, vi kender, og sørge for, at det også fastholder de unges interesse, så de kan færdiggøre en uddannelse. I den situation er de unge fuldstændig ude af dagpengesystemet, idet de er ovre på SU, eller, hvis de går ind i en faglig uddannelse, i et lære- og praktikforhold.

Så er det de forhandlede lærlingelønninger, der er tale om, og de unge er faktisk også ude af dagpengesystemet. Det er altså det helt almindelige uddannelsessystem.

Vi skønner, at der maksimalt er omkring 14.000 unge med de 6 måneders ledighed. Hvis man nu forudsætter, at der er 9.000 eller måske 10.000 af dem, der kommer ind i det almindelige uddannelsessystem, har vi brug for at udvikle nogle nye uddannelser af minimum 18 måneders varighed.

Fru Jette Gottlieb var lidt bekymret for, hvad det nu var for nogle uddannelser. Det er klart, at vi her skal anstrenge os meget for at tage udgangspunkt i, hvad de unge har brug for, hvad de unge gerne vil, og det ville jo være at snyde os selv, hvis vi tror, at alle unge er meget målrettede og springer på en boglig uddannelse eller en faglig uddannelse. Nogle skal måske have noget, der er mere jordnært, noget mere arbejdspladsrelateret, og vi anstrenge os faktisk for, at de unge, som man kan sige er lidt mere praktisk orienterede, også skal have mulighed for at få beviser på, at de har nogle sejre. Der er mange af de unge, som kun har haft nederlag, fordi kravene har været for store eller de har løbet panden mod en mur, og det er faktisk dem, vi tager hånd om, og det gør vi ordentligt og fornuftigt.

Vi synes så, at det er rimeligt i den situation at sige, at det naturligvis skal være på vilkår, som svarer til dem, alle andre, der er i uddannelse, har, og det er SU-vilkår eller lærlingevilkår. Derfor laver vi den samme regel, som der allerede nu er i dagpengesystemet, at alle under 25 på uddannelse får halv dagpengeydelse. Det nye er i virkeligheden alene, at vi indlægger en rådighedsforpligtelse til uddannelse, og vi forpligter os til at sørge for, at der også er en uddannelse, der svarer til de unges interesser.

Så har der også været givet udtryk for bekymring over, hvad vi nu gør ved de ældre. Jeg nævnte før, og jeg skal gøre det ganske kort igen for hr. Aage Frandsen, at vi faktisk sørger for et bedre forsørgelsesgrundlag. Vi sørger faktisk for, at de ældre får nogle flere penge og nogle tilbud, så de også kan få en mulighed for at komme ind på arbejdsmarkedet, og vi sørger også for – og det er selvfølgelig det, der står for os som noget meget vigtigt – at man får realiseret de sociale kapitler, så man sikrer, at der er nogle arbejdspladser, som kan tage de hensyn til nogle af dem, der er nedslidte.

Vi kender dem jo godt. Vi kender godt den 57-årige KAD'er eller den 55-årige fra Forbundet for Offentligt Ansatte. Vi kender godt nogle af dem, der har haft det hårdt hele deres arbejdsliv, og det er baggrunden for, at vi gerne vil have nogle skånejob, og for, at vi gerne vil fastholde arbejdsmarkedets parter i, at de faktisk har indgået nogle aftaler om sociale kapitler. I virkeligheden har vi jo i fællesskab, bortset fra Fremskridtspartiet, igennem vores satspuljeforlig sikret, at vi har økonomi, så vi også kan give økonomiske gulerødder, så lige præcis dem, vi er optaget af, nemlig de ældre nedslidte, får nogle muligheder for at være på arbejdsmarkedet på deres præmisser, så de ikke skal over i en passiv forsørgelse i 17 år, før de bliver pensionister. Det synes vi er for fattigt; vi synes simpelt hen ikke, at samfundet kan være det bekendt.

Der har været en meget stor optagethed af a-kassers størrelse. Jeg kan i hvert fald ikke konstatere, at der er et massivt flertal for, at vi kigger på det – det ville være en overfortolkning af det, der er kommet frem indtil dette øjeblik – men jeg vil nu godt alligevel give det et par ord med på vejen.

Folketinget stiller strengere krav til arbejdsløshedskasserne. Vi siger, at de skal yde en professionel vejledning, for de er faktisk underlaget for en arbejdsmarkedspolitik, som vi alle sammen, uanset om vi nu har stemt for den eller vi ikke har stemt for den, alligevel gerne vil have skal virke ordentligt. God vejledning, professionel vejledning, sikkerhed for, at selv det mindste beløb bliver givet ud til dét, vi regner med er besluttet i Folketinget.

Der er nogle, der er efter a-kasserne, fordi de ikke synes, de er gode nok. Men jeg vil så pege på, at statsrevisorerne og Rigsrevisoren da fra tid til anden har kigget på, om kasserne nu administrerede den lovgivning med ganske mange penge på et forsvarligt grundlag. Det gør de i det store og hele, men vi stiller rent faktisk et stigende antal krav til dem.

Den eneste indtægt, a-kasserne har, er medlemskontingentet. De har ikke andre indtægter, og de kan ikke gå nogen steder hen og tjene penge. De har medlemskontingentet, og det er sådan set baggrunden for, at vi siger, at i en tid med flere krav og større enheder på arbejdsmarkedet kunne det være ganske naturligt, at man overvejede, på hvilken måde kassestrukturen skulle udvikle sig i fremtiden.

Jeg har noteret mig, at både hr. Helge Sander og fru Pia Christmas-Møller mener, at man skal have en egentlig dagpengereform, og at man skal have et højere ambitionsniveau, og de peger på VK-udspillet. Jeg vil nok sige, at det ambitionsniveau, der ligger i VK-planen, synes jeg er forholdsvis beskedent, al den stund man lægger op til besparelser i de aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger på 1,3 mia. kr., og at man lægger op til, at 2,1 mia. kr. i voksen/efterskoleuddannelsesindsatsen skal spares. Jeg må helt ærligt sige, at det faktisk ikke forekommer mig at være ambitiøst.

Det forekommer mig heller ikke at være særlig ambitiøst, at man skal have 2 års arbejde. Det er, som fru Pia Christmas-Møller siger, et rigtig godt fodfæste på arbejdsmarkedet. Man skal altså være 2 år på arbejdsmarkedet for overhovedet at få ret til dagpenge. Hvad er formålet? Formålet er så, at de givetvis mange, der måske kommer i den situation, at de mister deres arbejde, skal have bistandshjælp i stedet for. Er det særlig ambitiøst? Jeg synes det ikke, regeringen synes det ikke, og det er sådan set derfor, vi har fremsat et andet lovforslag til diskussion i Folketinget.

Så vil jeg godt fjerne den opfattelse, som fru Pia Christmas-Møller har – det er ikke sikkert, det lykkes helt for mig, men det kan vi så også komme tilbage til – af ydelsesstrukturen for de unge.

Vi laver faktisk et brud på det princip, der er i forsikringsloven for de unge, hvorefter der skal være en kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, dog maksimalt en dagpengeydelse på 511 kr. om dagen. I en situation, hvor vi gerne vil have, at de unge uddanner sig, må de altså bytte med uddannelse og så en halv dagpengeydelse. Man får noget for det bytte, nemlig en uddannelse.

Det, Landsarbejdsrådet peger på, er, at hvis vi for mange af de praktisk orienterede unge, altså dem, som har været på arbejdsmarkedet i relativt kort tid eller slet ikke nogen uddannelse har, får lavet nogle uddannelser, som sammenlagt er på 18 måneder, men ikke i faglig forstand giver nogen kompetence, selv om de får noget med i bagagen i form af et bevis eller sådan noget, er man nødt til at fastholde de principper, der er i dagpengesystemet, så de unge efter en uddannelsesperiode går tilbage til forsikringsprincipet og får kompensation for tabet af den løn, de fik, da de optjente deres dagpenget, dog med dette maksimum. Men det er jeg helt klar over

vi kommer tilbage til i de videre drøftelser, vi skal have.

Så vil jeg godt nævne en ting, som jeg ikke vil have, havde jeg nær sagt, siddende på mig. Jeg deltager ikke i mistænkeliggørelsen af de ledige. Jeg deltager derimod i forståelsen af vores system, der er bygget sådan op, at de lediges rådighed afhænger af, hvordan de ledige forholder sig til nogle tilbud om arbejde, om uddannelse eller om jobtræningsrotation. I situationer, hvor de ledige siger nej tak, er der nogle rådighedsvurderinger, som arbejdsløshedskasserne skal foretage, og det system er jeg optaget af fungerer, for ellers undergraves hele vores forsikringsssystem.

Hvis jeg havde deltaget i den almindelige mistænkeliggørelse, som både fru Jette Gottlieb og hr. Aage Frandsen skælder mig ud for, havde jeg nok fremsat et forslag, hvor jeg havde lagt op til stramninger af rådigheden, og det gør jeg faktisk ikke. Jeg lægger op til et budskab om, at der her er nogle bedre tilbud, der fremsættes tidligere, om, at folk kan få mere uddannelse end nogen sinde før, og derfor er jeg slet ikke ked af det, fru Jette Gottlieb læste op af mine udmærkede pjecer, for de står stadig væk til troende. Man kan stadig væk lave rotationsordninger, og man kan stadig væk få uddannelse. Rent faktisk skal vi diskutere et lovforslag senere på dagen, som lægger op til, at en lønmodtager hvert 5. år i sit liv kan få 1 år til uddannelse. Hvert 5. år! Der er ikke ret mange lande, der kan stå den prøve. Undskyld, men det dér med at postulere forringelser er faktisk lidt ud i skoven.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Ingen har sagt et ondt ord om, at tilbud fremrykkes, jeg har i hvert fald ikke hørt det, men et tilbud, man ikke kan sige nej til, er ikke et tilbud, men tvang.

Hvis hensigterne var så pæne, som de her er fremstillet, hvorfor går regeringen så ikke ind i en tilrettelæggelse af tilbud om helt normale job etableret på områder, hvor der er samfundsnyttige opgaver, der ellers ikke bliver udført?

Med hensyn til de unge synes jeg, det er enormt stødende, at de er underkastet andre retskrav end andre alene bestemt af størrelsen af de seks første cifre i CPR-nummeret.

Når forslagene bliver lagt frem, lyder det, som om disse unge er underkastet de samme betingelser som den hjemmeboende eller den, der lige er flyttet hjemmefra, og som lige har

forladt skolen, og at de derfor skal have de samme vilkår. Det lyder, som om dagpengereetten er noget, som de andre unge har slumpet sig til i et lotteri eller sådan noget.

Men sådan er det jo ikke. De har erhvervet a-kasse-retten efter mindst et år på arbejdsmarkedet og mindst et halvt års arbejde, og de har betalt a-kasse-kontingent i mindst et år som forsikring mod arbejdsløshed. De kunne også have ladet være, men de gjorde det altså, og de har deltaget i det hækkeløb, det er at blive dagpengeberettigede. Er det så rimeligt, at de alene på grund af deres CPR-numre skal have andre rettigheder end andre medlemmer?

Jeg forstår ikke jeres tankegang, og jeg er meget spændt på at se, hvad der sker, når de unge, der bliver underkastet de her betingelser, om ganske få år måske skal sidde herinde og tage stilling til, hvordan jeres pensioner skal behandles. Jeg tror, det bliver noget særligt.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Til spørgsmålet om, hvad der er forbedringer, og hvad der er forringelser, vil jeg sige, at det selvfølgelig afhænger lidt af, hvordan man ser på det.

Dette med at stille krav er vi jo hundrede procent enige i. Det vil også fremgå af den næste debat. Det, at man skal være til rådighed, er vi hundrede procent enige i. Spørgsmålet er så: til rådighed for hvad? Og hvad er det, samfundet stiller med til gengæld? Der er ingen tvivl om, at ligegyldigt om man er ung eller ældre, har man nogle forpligtelser i forhold til samfundet. Så er spørgsmålet, hvad samfundets forpligtelser er.

Der er to grupper, som vi i den forbindelse interesserer os meget for. Den ene er de unge, som er blevet lidt ældre og har fået forsørgerforpligtelser. Det siger sig selv – sådan er det også i vores model – at hvis unge er på en almindelig uddannelse, er de på SU, og så er der tale om, at de får en økonomisk nedgang, hvis de skal overgå fra dagpenge til SU. Det er dem, vi er bekymrede for. Det er unge, som er kommet lidt op i tyverne og har forsørgerforpligtelser. Vi ved rent faktisk fra nogle a-kasse-afdelinger, at det bl.a. drejer sig om en del unge med indvandreroprindelse.

De andre er så de ældre, og jeg medgiver gerne, at de ikke får nogen forringelse økonomisk, men det, der er problemet for mange af de ældre – og ældre er altså sådan nogle som os, må vi jo sige, for det er dem over 50 år – er, at de siger:

Vi får aldrig et rigtigt arbejde alligevel. Hvorfor skal vi så ud på arbejdsmarkedet og få det nederlag en gang mere? Og selv om man kan komme ind i en puljefordeling, hvor der ikke er rigtige job, siger de: Hvorfor skal vi derind og være en slags andenrangs mennesker?

Det ville være fint, hvis man sagde: Overgangsydelsen kombineret med skånejob. Det kunne lade sig gøre. Men det er nok ikke det, ministeren mener.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Det er rigtigt nok, at vi er lidt præcise i den tilbudsgivning; det er fuldstændig rigtigt forstået. Og det er sådan set, fordi vi mener, at hvis unge mennesker ikke får en uddannelsesmæssig bagage som grundlag for deres voksenliv på arbejdsmarkedet, ved vi med usvigelig sikkerhed, at det er dem, der bliver hyppigst ledige, det er dem, der bliver længst tid ledige, og det er dem, der risikerer at falde ud af arbejdsmarkedet til en førtidspension. Og derfor har vi faktisk en samfundsmæssig forpligtelse og interesse i at puffe lidt på og sørge for, at unge faktisk dygtiggør sig.

Vi har så selvfølgelig den forpligtelse at give nogle tilbud, som er gode, som har kvalitet, som giver dem nogle point til noget, som de kan bruge i forhold til det overliggende uddannelsessystem, og her taler jeg om de uddannelser, som måske har et lidt mere praktisk betonet indhold.

Og i en uddannelsessituation, må jeg sige, kan det tit og ofte også for unge mennesker opleves som stødende, hvis man sidder i præcis samme uddannelsessituation på samme uddannelsesbænk på et seminarium, eller hvor det nu kan være, og den ene sidder på en ydelse, som svarer til SU – som hjemmeboende eller udeboende – og den anden sidder på dagpenge. Det er faktisk stødende.

Det var faktisk noget af det, vi gjorde op med, da vi lavede arbejdsmarkedsreformen, og det er også det, der vil være gældende i det system, hvor vi siger, at de unge skal have nogle uddannelses tilbud, som de ikke kan sige nej til.

Det betyder selvsagt ikke, at vi vil presse en bestemt uddannelse ned over hovedet på folk. Vi ved da godt, at den motivation, der ligger hos den enkelte, er afgørende for, om de ledige får noget ud af det uddannelses tilbud og den uddannelse, de sættes i gang med. Det, en vejledning skal sikre og sørge for, er at få dem kanaliseret fornuftigt ind i noget, der interesserer dem, noget, der kan fastholde deres interesse.

Til hr. Aage Frandsen vil jeg godt sige, at der er jo tænkt på de unge, som har stiftet familie, og som har forsørgerudgifter, og som skal ned på et lavere ydelsesniveau. Nu kan jeg ikke lige helt huske, om socialministeren har fremsat forslaget, men der bliver faktisk mulighed for supplerende bistandshjælp, for det er jo ikke meningen, sådan som vi tænker det, at unge mennesker, der har forsørgerbyrder, ikke skal kunne klare deres forsørgerbyrder i den situation; selvfølgelig skal de det. Og der er altså nogle muligheder for supplerende bistandshjælp, som naturligvis skal præciseres over for kommunerne.

Nu skal Folketinget i gang med udvalgsarbejdet, som jeg ønsker held og lykke med, og jeg vil godt i al den her snak om de ældre, som nu skal ud på arbejdsmarkedet, og om, at der slet ikke er brug for dem, udstyre udvalgets medlemmer med et stykke papir, som er lidt tankevækkende. For tilsyneladende er der noget, der peger i retning af, at i de områder, hvor der er størst chance for at få et arbejde, er der størst anvendelse af overgangsydelsen.

Jeg vil bare nævne et par tal. I Ringkøbing Amt, hvor ledigheden er nede på 6,2 pct., anvender 66,5 pct. af dem, der lever op til kravet om 12 måneders ledighed, overgangsydelsen. Og dér må man vel formode, at der er større chance for at få et job, når ledigheden er nede på 6½ pct.

Hvis jeg tager tallene for Københavns Kommune, er ledigheden oppe på 15 pct., men her er der altså kun 23 pct. af den målgruppe, der lever op til ledighedsancienniteten, der tager overgangsydelse.

Så det kan altså godt være, at vi tror og mener, at sådan tænker folk, og sådan er verden, men der er nu engang noget i tallene, der siger, at folk altså reagerer anderledes, end vi måske lige umiddelbart regner med, og at der faktisk godt kan være meget, der taler for, at der også for dem over 50 år er chance for at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Og det er der jo rigtig mange der gerne vil.

Jeg synes ikke, at man helt skal glemme, at mange af dem over 50 år, der er gået på overgangsydelse, har følt, at de er blevet presset til det, de er måske blevet vejledt til det af deres arbejdsløshedskasse og af AF, hvad ved jeg, men de har i hvert fald følt, at de med den vejledning, de har fået, lige så godt kunne se i øjnene, at der ikke var brug for dem. Den opfattelse deler jeg ikke. Jeg tror, at der på arbejdsmarke-

det vil være brug for folk med arbejds erfaring, med modenhed, med overblik, som der jo er hos – havde jeg nær sagt – os over 50 år.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejds-markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 15: Forslag til lov om ændring af lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik. (Forstærket ungdomsindsats, fremrykning af aktivperioden, pulje-job m.v.).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 4/10 95).

Sammen med denne sag foretoges:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 10:

Forslag til folketingsbeslutning om fordeling af arbejde og fri tid. (Skraldemandsmodellen).

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 11/10 95).

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 11:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af en ret for langtidsledige til at få et ordinært arbejde.

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 11/10 95).

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 12:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af en uddannelsesorienteret ungdomsgaranti.

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 11/10 95).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg skal indlede debatten med at kommentere de tre beslutningsforslag, som er fremsat af partiet SF. Det er forslag om en fordeling af arbejde og fri tid, indførelse af ret for langtidsledige til at få ordinært arbejde og en uddannelsesorienteret ungdomsgaranti. Undervisningsministeren vil også kommentere den uddannelsesorienterede ungdomsgaranti.

SF har fremsat beslutningsforslag om, at et dagpengeberettiget medlem af en arbejdsløshedskasse, der er omfattet af en på arbejdspladsen aftalt arbejdsfordeling, kan få dagpenge, når arbejdsfordelingen opfylder visse betingelser.

Som det også fremgår af bemærkningerne til beslutningsforslaget, er der tale om en revideret udgave af to beslutningsforslag, som SF også stillede i sidste folketingssamling.

Jeg vil sige det samme, som jeg gjorde dengang: at regeringen ikke kan gå ind for det nye, særlige regelsæt, som SF nu lægger op til.

Der eksisterer i dag ordninger, der giver mulighed for rotationsaftaler og arbejdsfordeling samtidig med, at man kan modtage offentlig ydelse. Der er dels tale om arbejdsfordeling, som er en del af den almindelige arbejdsløshedsforsikring, dels rotationsaftaler, der etableres inden for rammerne af orlovsreglerne.

Der har i lovgivningen i en årrække været adgang til etablering af arbejdsfordelingsordninger på virksomheder. Ved arbejdsfordelingsordninger er der tale om at dele arbejdet mellem de ansatte for at undgå afskedigelse. Arbejdsfordeling etableres ved en aftale mellem arbejdstager og arbejdsgiver på den enkelte arbejdsplads, og formålet er at undgå afskedigelser ved en midlertidig nedgang i produktionen.

Det, der lægges op til i SF's beslutningsforslag, er såkaldte arbejdsfordelingsordninger, som skal medvirke til nyansættelser.